

Delanezmožnost in socialno-ekonomski pomen

Prim. Gojimir Žorž

ZDRAVJE

Zdravje je ne le odsotnost bolezni ali nezmožnost za delo, ampak stanje popolnega telesnega, duševnega in socialnega blagostanja, ki se kaže v zmožnosti neprekinjenega prilagajanja okolju (definicija SZO).

DELAZMOŽNOST

Zmožnost za delo - psihofizično stanje človeka, ki mu omogoča uspešno opravljanje poklicnega dela s polnim delovnim učinkom in brez škode za njegovo zdravje od prvega delovnega dne pa do konca delovne dobe – starostne upokojitve.

DELANEZMOŽNOST

- ZAČASNA
- TRAJNA

Začasna odsotnost z dela zaradi bolezni,
poškodb, nege in drugih vzrokov

**V enakem pomenu se opisuje tudi z
izrazi:**

Absentizem

zdravstveni absentizem

bolniški stalež

bolniška odsotnost

VRSTE ZAČASNE DELANEZMOŽNOSTI

- **Absolutna delanezmožnost**
 - (AMI, zlomi, malignomi, zlasti v terminalni fazi)
- Absolutna začasna delanezmožnost: ni vprašljiva
- **Relativna delanezmožnost**
 - (odvisna od dela)
- Relativna nezmožnost: težave nastopijo, ko je le ta odvisna od obremenitev na delovnem mestu –
 - potrebno je dobro poznavanje delovnega mesta

Začasna odsotnost od dela

- Odgovoriti na več vprašanj
 - ali trenutno zdravstveno stanje delavca res zahteva bolniški stalež glede na delo, ki ga opravlja;
 - kakšna bi bila optimalna dolžina staleža – zopet glede na delo, delovno okolje – v katerem je delavec zaposlen;
 - ali in kdaj je v fazi rekovalence možen povratek delavca na delo, ki ga je opravljal pred boleznijo
 - ali bo potrebna ponovna ocena delazmožnosti ali celo ocena preostale delazmožnosti na Invalidski komisiji.

Ocena delanezmožnosti

- Delanezmožnost se ocenjuje
 - na osnovi podatkov o delavcu (psihofizične sposobnosti)
 - In podatkov o delovnem mestu (naloge in zadolžitve, surovine, organizacija dela, mesto dela, položaj in aktivnosti telesa delavca pri delu, ekoloških razmer...).
- Za pravilno oceno moramo poznati anatomsko funkcionalne značilnosti delavca kot tudi zahteve delovnega mesta in delovnega okolja.

Vzroki začasne odsotnosti

- začasna odsotnost z dela zaradi bolezni, poškodbe pri delu ali zunaj dela
- nege ali spremljanja bolnega družinskega člana oziroma izolacije
- Z delom povezane bolezni

Poškodba pri delu

- Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur. list RS 26/03),

Definicija poškodbe pri delu

- poškodba, ki je posledica neposrednega in kratkotrajnega mehaničnega, fizikalnega ali kemičnega učinka na delovnem mestu
- ali za poškodbo, ki je posledica hitre spremembe položaja telesa, nenadne obremenitve telesa ali drugih sprememb fiziološkega stanja organizma, če je takšna poškodba v zvezi z opravljanjem dela ali dejavnosti, na podlagi katere je poškodovanec zavarovan.

Z delom povezane bolezni

- poklicne bolezni
- bolezni v zvezi z delom, (bolje z delom povezane bolezni)
- sum na poklicno bolezen

Poklicne bolezni

- poklicne bolezni so po definiciji bolezni, povzročene z daljšim neposrednim vplivom delovnega procesa in delovnih razmer na določenem delovnem mestu ali na delu, ki sodi v neposredni okvir dejavnosti, na podlagi katere je oboleli zavarovan, in so v registru poklicnih bolezni

Z delom povezane bolezni

- z delom povezane bolezni
 - po definiciji bolezni, kjer je poklicno delo vir obremenitev oz. škodljivosti in se ta bolezen ne šteje kot poklicno bolezen le s pravnega vidika (bolezni ni na seznamu poklicnih bolezni)

Sum na poklicno bolezen

- sum na poklicno bolezen
 - V principu gre za poklicno bolezen s seznama, vendar niso bili izpolnjeni vsi kriteriji (strokovni in pravni) za priznanje poklicne bolezni.

DELANEZMOŽMOST

- TRAJNA

Invalidnost

- je po definiciji taka sprememba(e) v zdravstvenem stanju zavarovanca, ki jih ni mogoče odpraviti z zdravljenjem ali ukrepi medicinske rehabilitacije (dokončna)
- in ki zavarovancu zmanjšajo zmožnost za zagotovitev oziroma ohranitev delovnega mesta oziroma za poklicno napredovanje.
- Poznamo tri kategorije.

PRAVNE OSNOVE

- Zakon o Zdravstveni dejavnosti v 46. členu omenja osebnega zdravnika v osnovni zdravstveni dejavnosti
- v 47. členu daje ljudem pravico do proste izbire zdravnika.
- v 80. členu določa , da ima tako izbrani zdravnik številne dolžnosti, med njimi je tudi ocenjevanje začasne nezmožnosti za delo do 30 dni.

- Osebni zdravnik lahko pooblastila prenese na drugega zdravnika.
- Med nalogami, ki jih je moč prenesti, ni našteto ocenjevanje zmožnosti za delo, kar torej ostaja dolžnost osebnega zdravnika.
- V 82. členu je omenjen pooblaščen zdravnik, vendar nanj ni moč prenesti nalog v zvezi z ocenjevanjem zmožnosti za delo, razen za osebe, ki jim bo pooblaščen zdravnik istočasno tudi osebni zdravnik.

- To pomeni, da je osebni zdravnik, tisti, ki bo najpogosteje ocenjeval začasno nezmožnost za delo
- in pošiljal bolnike na invalidsko komisijo,
- v določenih primerih se lahko predhodno posvetuje s specialistom medicine dela (osebni zdravnik ni usposobljen za ovrednotenje delovnih mest).

- Osebni zdravnik nastopa pri ocenjevanju zmožnosti za delo kot izvedenec, njegovo delo ima tako značilnosti izvedenstva s pravnimi in materialnimi učinki.
- Začasne nezmožnosti za delo ne more odobriti specialist ožje medicinske stroke,
- ta nastopa kot konzultant osebnemu zdravniku.
- Njegovo mnenje je marsikdaj celo ovira osebnemu zdravniku pri odločanju o zaključku bolniškega staleža

Dodiplomski študij pri predmetu Medicina dela (prometa in športa)

Splošni izobraževalni cilji

Študent naj:

- spozna oblike in metode in način proučevanja tveganj na delu (obremenitev in škodljivosti), v prometu in športu (rekreaciji)
- spozna vpliva delovnega okolja na zmogljivost posameznih organov in organskih sistemov ter človeka kot celote
- spozna vpliva delovnega okolja na zdravje in delazmožnost (zdravstveni, pravno-upravni, tehnični, organizacijski vidik)
- spozna obremenitve (ekološki monitoring) in zgodnje učinke obremenjenosti na zdravje in delazmožnost (biološki monitoring)
- spozna vplive delovnega okolja na specifične kazalce negativnega zdravja posameznika ali skupine (epidemiološki monitoring)

- spozna in osvoji osnove ocenjevanja pljučne zmogljivosti v oceni delazmožnosti glede na izpostavljenost, obremenitve in obremenjenosti na delovnem mestu
- spozna in osvoji osnove ocenjevanja imunskega sistema v oceni delazmožnosti glede na izpostavljenost, obremenitve in obremenjenosti na delovnem mestu
- spozna in osvoji vrednotenje biološkega monitoringa (osnove toksikologije dela)
- spozna in osvoji osnove izdelave ergonomskega nasveta, rešitve spoznavno-izvajalske ergonomije, ergonomije delovnega mesta, izdelka (organizacijski, tehnični, pravno-upravni ukrepi...)
- spozna načine in postopke vodenja preventivne dokumentacije
- spozna in osvoji načine in postopke izdelave celovite delovne anamneza (anamneza ekspozicije)
- spozna in osvoji vrednotenje in razlago ekoloških obremenitev delovnega okolja in vpliva na delazmožnost
- spozna aktualno zakonodaje s področja varnosti in zdravja pri delu
- spozna delo zdravnika medicine dela kot izvedenca ali konziliarnega specialista
- spozna in osvoji osnove ocenjevanja začasne in trajne delazmožnosti
- spozna in osvoji osnove poklicne orientacije, selekcije in rehabilitacije
- spozna obremenitve, tveganja ter zahteve posameznih športnih (rekreativnih) panog
- spozna obremenitve, tveganja ter zahteve posameznih oblik in kategorij voženj
- spozna in osvoji osnovne oblike, metode in načine izvedbe različnih oblik promocije zdravja v delovnem okolju

- spozna in osvoji osnovne principe epidemiologije v medicini dela
- spozna zahteve in posebnosti rizičnih skupin delavcev (tveganja za varnost in zdravje pri delu ter preventivno ukrepanje)
- spozna osnove tehničnega varstva pri delu

OCENA DELAZMOŽNOSTI – OSEBNI ZDRAVNIK

- - za prvih 30 koledarskih dni zaradi
- bolezni,
- poklicne bolezni,
- poškodbe izven dela,
- poškodbe pri delu,
- poškodbe po tretji osebi izven dela,
izolacije in spremstva;

- za **prvih 7 delovnih dni** za nego zakonca; v tem primeru predlaga nego osebni zdravnik zakonca, ki potrebuje nego, osebnemu zdravniku zakonca, ki ga neguje.
- Z zakoncem je izenačen tudi zunajzakonski partner.

IMENOVANI ZDRAVNIK

- je pristojen za odločanje že **od prvega dne** v primeru zadržanosti zaradi
- transplantacije,
- usposabljanja za rehabilitacijo otroka,
- poškodb pri delu, ki so nastale v okoliščinah iz 18. člena ZZVZZ
- ter v primerih iz tretjega in četrtega odstavka 137. člena ZDR-1.

ZAJEM PODATKOV O BOLNIŠKEM STALEŽU

V letu 1996 je bil uveden posodobljen način zbiranja podatkov. Nabor podatkov je bil usklajen s potrebami ZZZS. Zbiranje in preverjanje podatkov se izvaja na ravni regijskih Zavodov za zdravstveno varstvo (ZZV).

Zadnje spremembe in dopolnitve vsebine nabora podatkov so nastopile s **1. 7.2011** in so vezane na spremembe Zakona o matični evidence zavarovancev in uživalcev pravic iz pokojninskega zavarovanja (ZMEPIZ-B, Ur.l. RS 25/11)

Zakonska podlaga

Potrdilo o upravičeni zadržanosti od dela, BOL, ima zakonsko podlago v **Zakonu o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva, IVZ 3 (ZZPPZ -Ur.l. RS 65/00).**

POTRDILO *o upravičeni
zadržanosti od dela, BOL*

POTRDILO O UPRAVIČENI ZADRŽANOSTI OD DELA (Obr. BOL) se izda:

- a) ob zaključku zadržanosti od dela**
- b) spremembi razloga**
- c) spremembi diagnoze**
- d) zaključku vsakega koledarskega meseca, kljub temu, da zadržanost od dela še traja**

Vsebina in način izpolnjevanja **POTRDILA** je opredeljeno v »Navodilu o uresničevanju pravice do začasne zadržanosti od dela in do nadomestila plače« in je dosegljivo na spletni strani ZZZS: <http://www.zzzs.si/zzzs/info/egradiva.nsf/>

- **POTRDILO** je javna listina, s katero zavarovanec uveljavlja pravico do izplačila nadomestila med začasno zadržanostjo od dela iz obveznega zdravstvenega zavarovanja in tudi do izplačila nadomestila, ki mu ga je v skladu z zakonom in kolektivno pogodbo dolžan izplačati delodajalec.

- S POTRDILOM uveljavlja pravico do izplačila nadomestila v skladu z Zakonom o urejanju trga dela tudi brezposelna oseba, ki je ob nastanku ali med brezposelnostjo bila ali postala nezmožna za delo iz zdravstvenih razlogov, od 31. delovnega dne dalje.

PRIKAZ PODATKOV

- **Prikaz podatkov na socialno-medicinski način (SMA):**
 - zaključeni primeri za eno diagnozo v opazovanem obdobju in izgubljeni koledarski dnevi (365)

- **Prikaz podatkov na finančno-zavarovalniški način (FZA):**
 - vsi primeri v opazovanem obdobju in izgubljeni delovni dnevi (312)

PRIKAZ PODATKOV

Prikaz podatkov na socialno-medicinski način (SMA):

zaključeni primeri za eno diagnozo v opazovanem obdobju in izgubljeni koledarski dnevi.

- **ŠTEVILO PRIMEROV** - štejemo vse primere, ki imajo **zaključen** bolniški stalež v opazovanem letu za eno diagnozo, ne glede, kdaj se je bolniški stalež začel.

ŠTEVILO IZGUBLJENIH KOLEDARSKIH DNI – štejemo vse **dneve** odsotnosti z dela za eno **zaključeno diagnozo** v opazovanem obdobju

Če računamo odstotek bolniškega staleža je v imenovalcu **365 dni** v letu

KAZALCI BS

% BOLNIŠKEGA STALEŽA (% BS) - Odstotek bolniškega staleža je odstotek izgubljenih koledarskih dni na enega zaposlenega delavca

število izgubljenih koledarskih dni x 100

število zaposlenih x število dni v letu

4,08

RESNOST (R) - Povprečno trajanje ene odsotnosti z dela zaradi bolezni, poškodbe ali drugega zdravstvenega vzroka

število izgubljenih koledarskih dni zaradi enega vzroka

število primerov

(15,73)

INDEKS FREKVENCE (IF) - Število primerov odsotnosti z dela zaradi bolniškega staleža na 100 zaposlenih v 1 letu

število primerov x 100

število zaposlenih

94.75

INDEKS ONESPOSABLJANJA (IO) - To je število izgubljenih koledarskih dni na enega zaposlenega delavca

število izgubljenih koledarskih dni

število zaposlenih

14,92

Delazmožnost v številkah 2013

- Število pregledov • 6.895.547
- Število prvih pregledov • 3.2673.590
- Število primerov BS • 755.475
- Št. Izgubljenih dni • 11.880.378
- Povprečna dolžina • 15,73

Dnevi odsotnosti 2013

• Gibala	• 2.335.531	0,8%
• Poškodbe izven	• 1.891.448	0,65%
• Dihala	• 877.676	0,3%
• Duševne b.	• 750.042	0,26%
• Poškodbe na delu	• 734255	0,25%
• Neoplazme	• 693.235	0,24%
•		
• Leto:2013	• 11.880.378	

Dnevi odsotnosti 2017

• Gibala	• 2.873.288	0,91%
• Poškodbe izven	• 2.043.800	0,64%
• Dihala	• 892.742	0,28%
• Duševne b.	• 889.843	0,28%
• Poškodbe na delu	• 734255	0,23%
• Neoplazme	• 734.2040	0,23%
• Infektivne b.	• 615.311	0,19%
• Leto:2017	• 13.322.969	

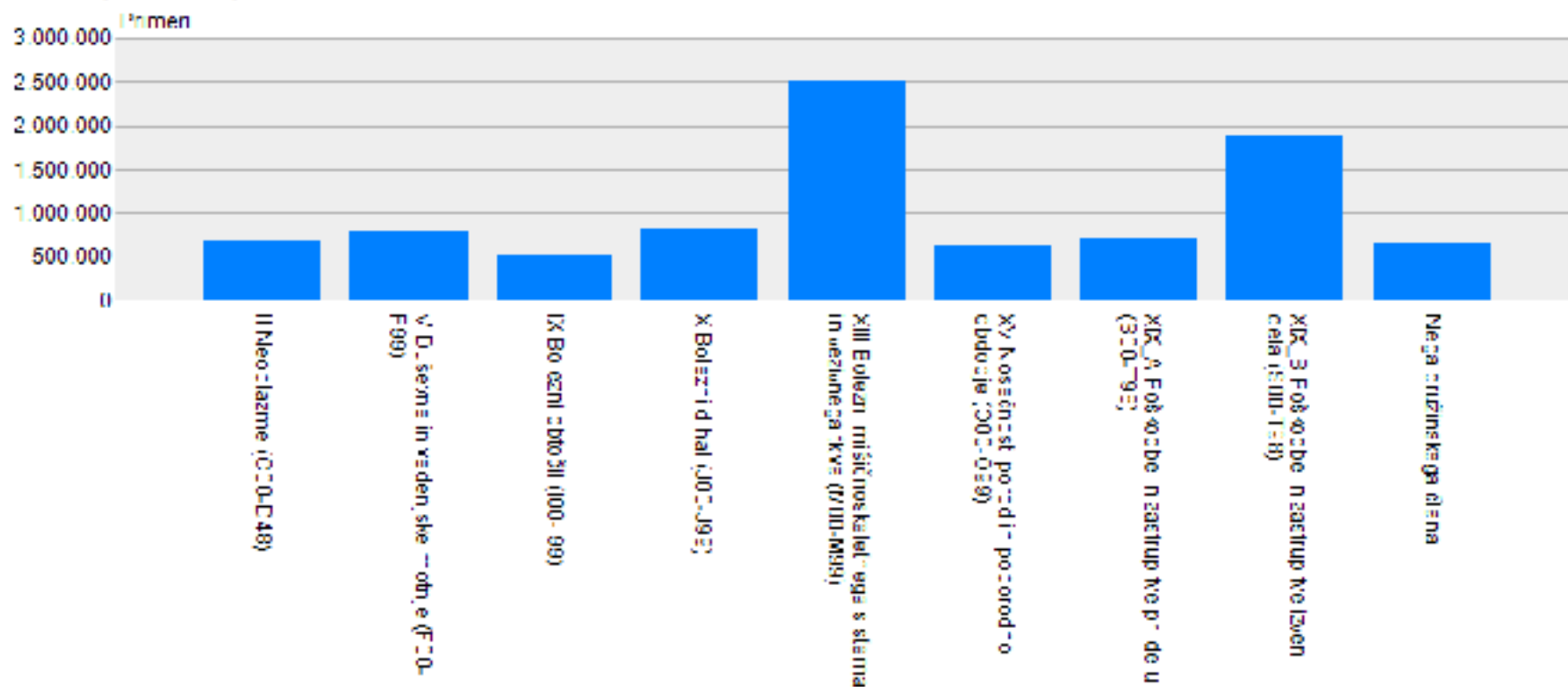
Dnevi odsotnosti po spolu

- Moški: 5.917.933
- Ženske: 7.405.036

Dnevi odsotnosti/odstotek BS 2017

• Bolezni obtočil	• 538.763	0,17%
• Poglavje Z	• 622.331	0,2%
• Poglavje R	• 492.292	0,16%
• Nega družinskega	• 662.086	0,21%
• Nosečnost	• 618.402	0,19%
• Skupaj		
• Leto:2017	• 13.322.969	

Kazalniki bolniškega staleža po spolu in skupinah bolezni, Slovenija, letno po spremenljivkah: Leto, Spol, Skupine MKB-10 in Kazalnik

Skupine MKB-10

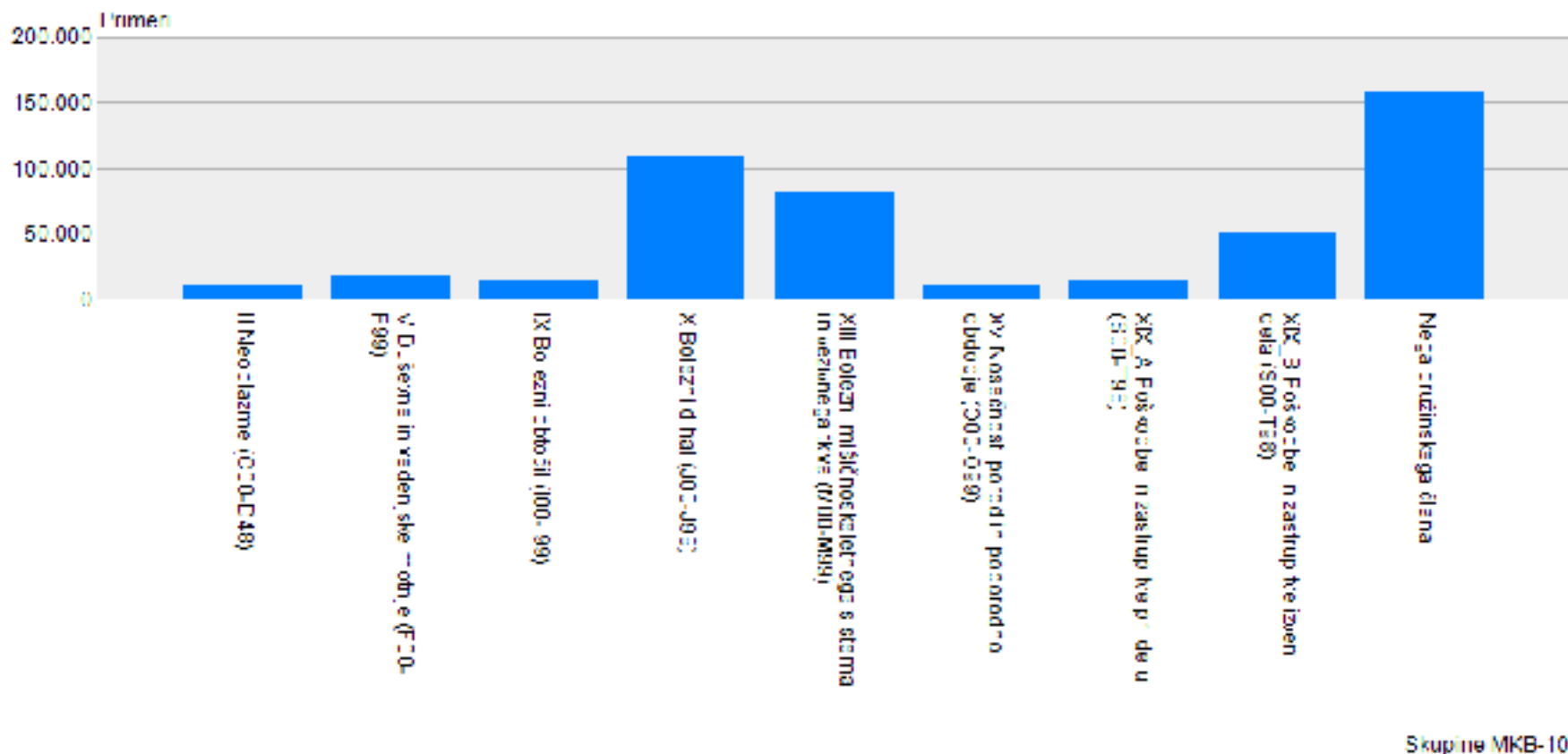
VIR: NIJZ, 2016

Št. primerov, 2016

Skupine MKB-10 - SKUPAJ	839.533
II Neoplazme (C00-D48)	11.716
V Duševne in vedenjske motnje (F00-F99)	18.357
IX Bolezni obtočil (I00-I99)	13.703
X Bolezni dihal (J00-J99)	108.178
XIII Bolezni mišičnoskeletnega sistema in vezivnega tkiva (M00-M99)	82.879
XV Nosečnost, porod in poporodno obdobje (O00-O99)	11.470
XIX_A Poškodbe in zastrupitve pri delu (S00-T98)	14.106
XIX_B Poškodbe in zastrupitve izven dela (S00-T98)	51.129
Nega družinskega člana	157.261

Vir:NIJZ

Kazalniki bolniškega staleža po spolu in skupinah bolezni, Slovenija, letno po spremenljivkah: Leto, Spol, Skupine MKB-10 in Kazalnik

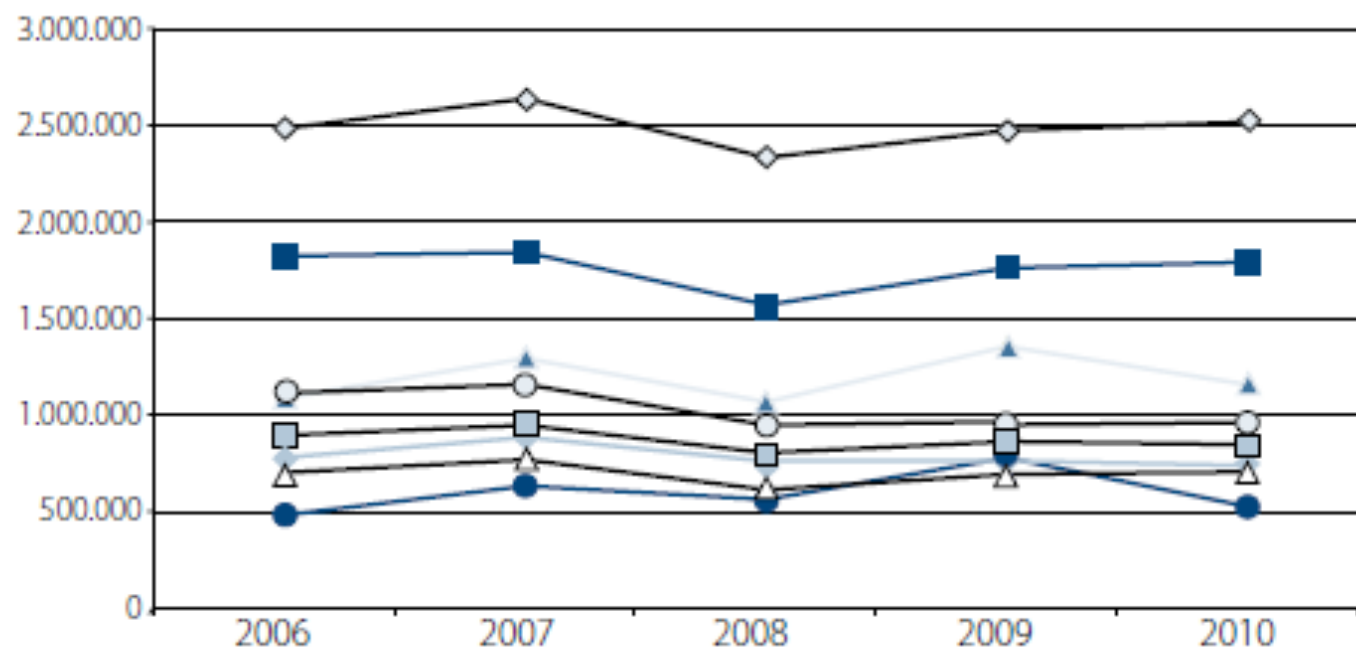
VIR: NIJZ, 2016

Trajanje odsotnosti 2013

- Gibala • 30,62
- Poškodbe izven • 35,62
- Dihala • 7,74
- Duševne b. • 41,96
- Poškodbe na delu • 47,27
- Neoplazme • 63,89
- Leto:2013 • **15,73**

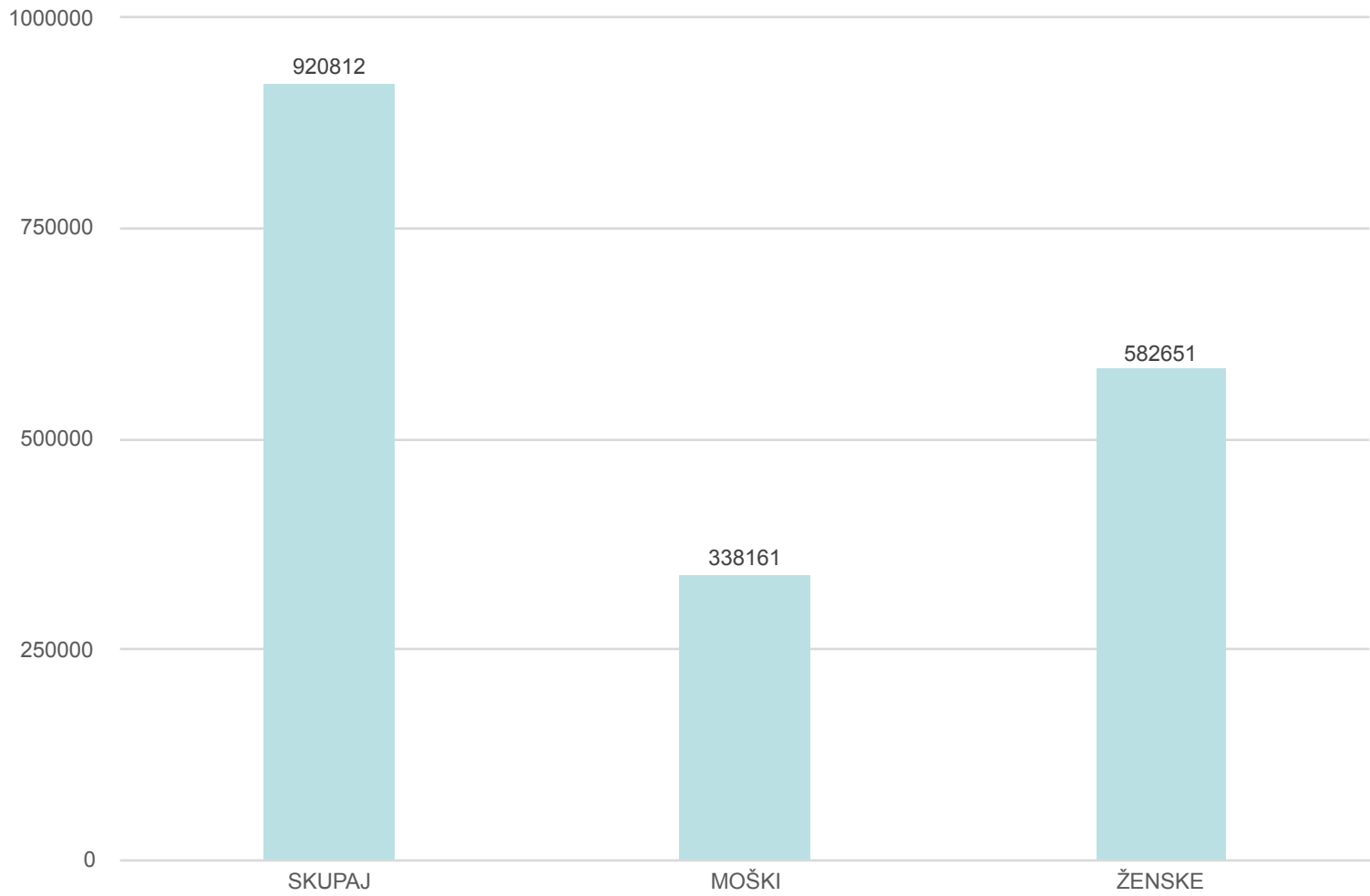
Trajanje odsotnosti 2017

- Gibala • 33,2
- Poškodbe izven • 38,2
- Dihala • 7,8
- Duševne b. • 45,6
- Poškodbe na delu • 48,5
- Neoplazme • 63,4
- Obtočila • 38,4
- Nosečnost • 53,6
- Leto:2017 • **14,47**

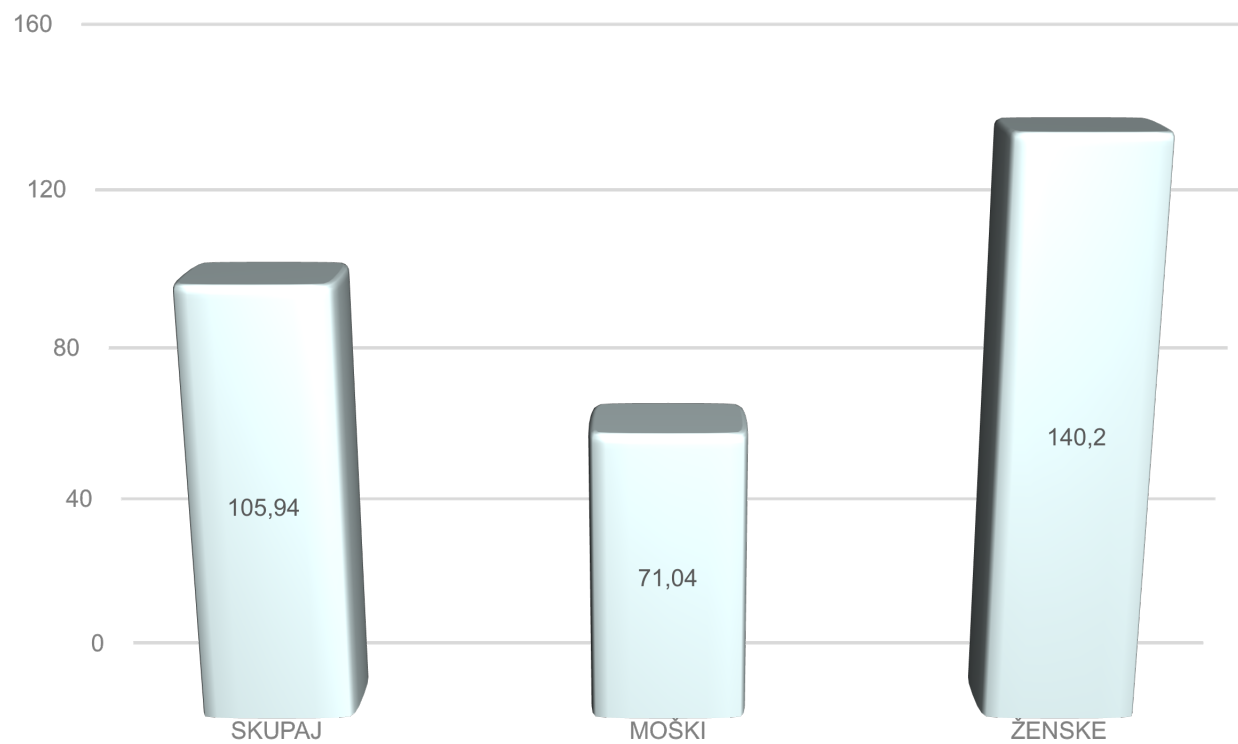

- ◇ bolezni mišic, kosti in veziva
- poškodbe in zastrupitve na delu
- △ novotvorbe
- duševne motnje
- poškodbe in zastrupitve izven dela
- nalezljive bolezni, infekcije in para...
- ◆ zapleti v nosečnosti, pri porodu,...
- ▲ bolezni dihal

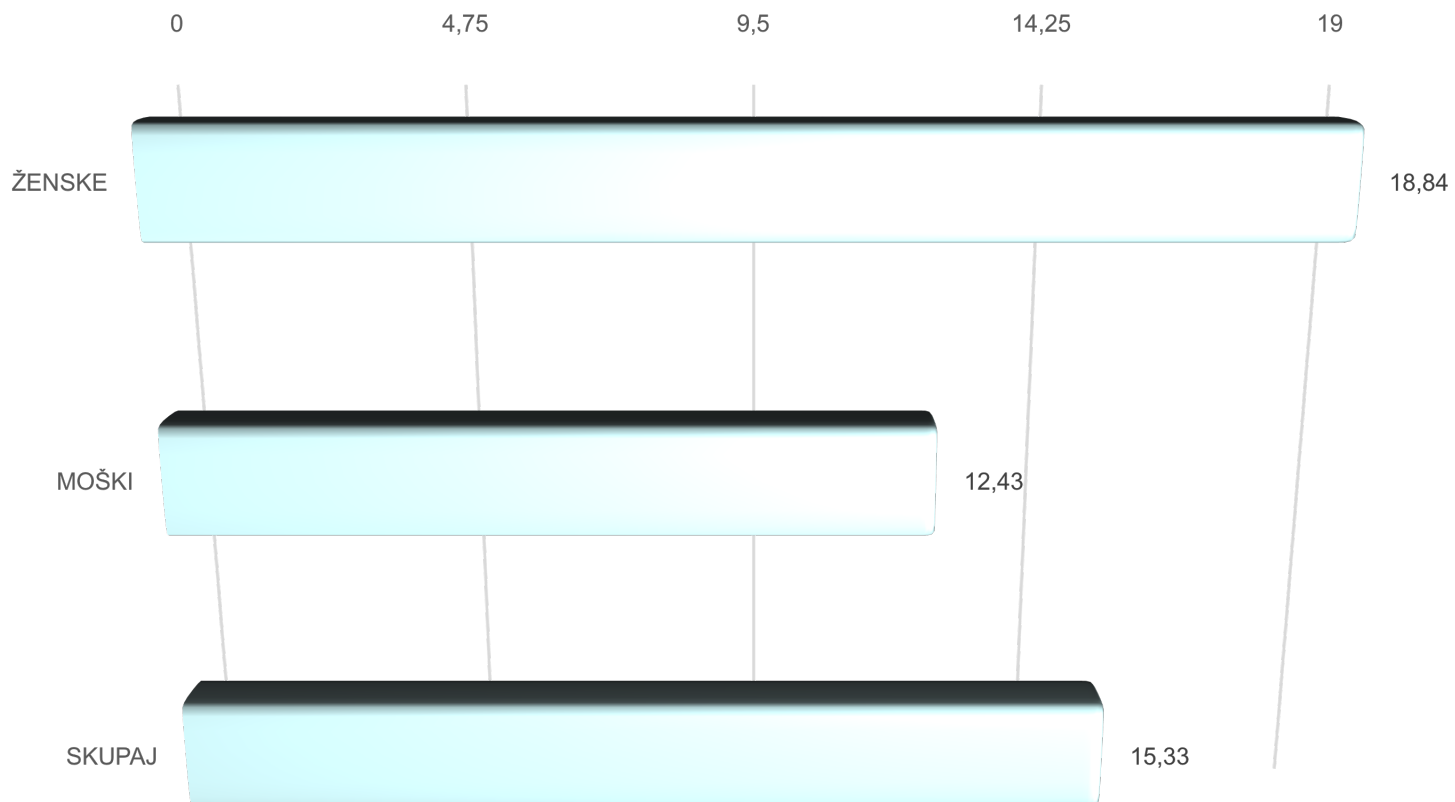
Število primerov staleža po spolu v 2017

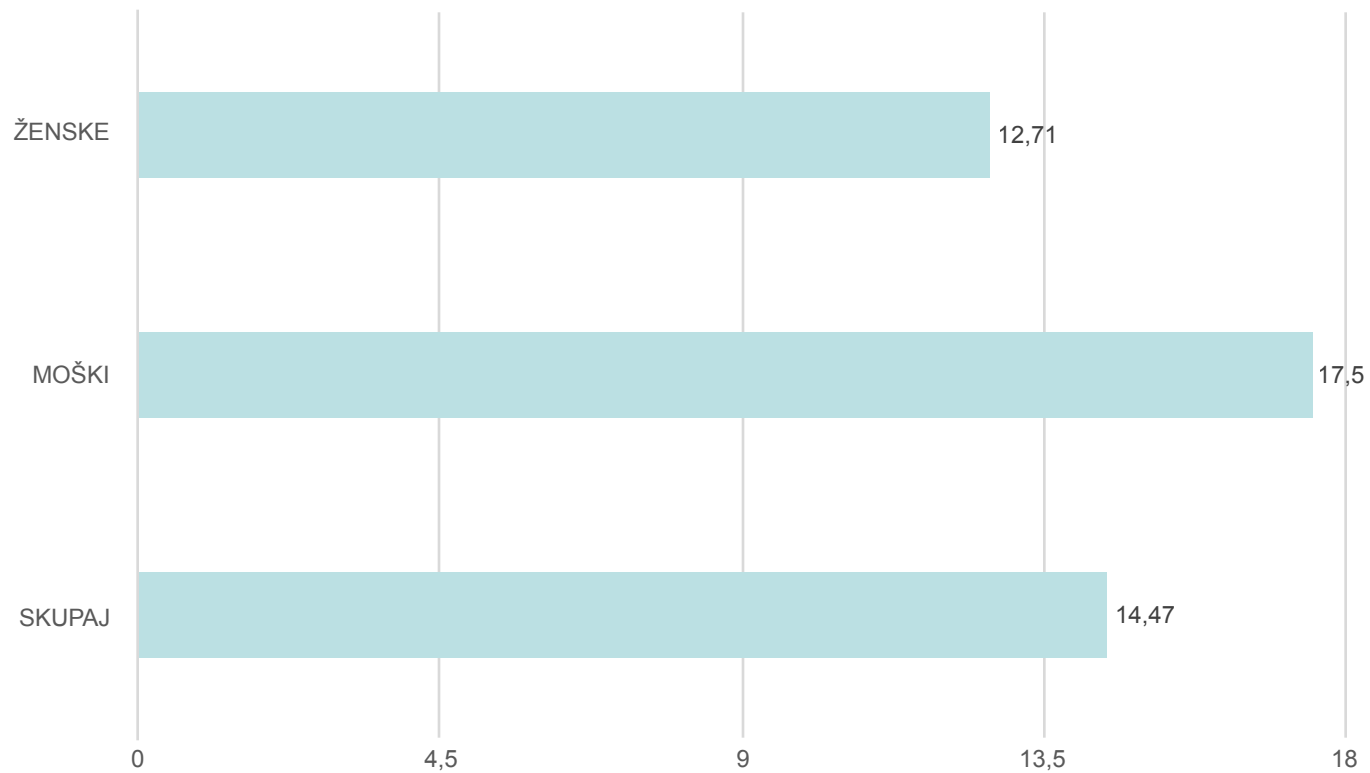
INDEKS FREKVENCE

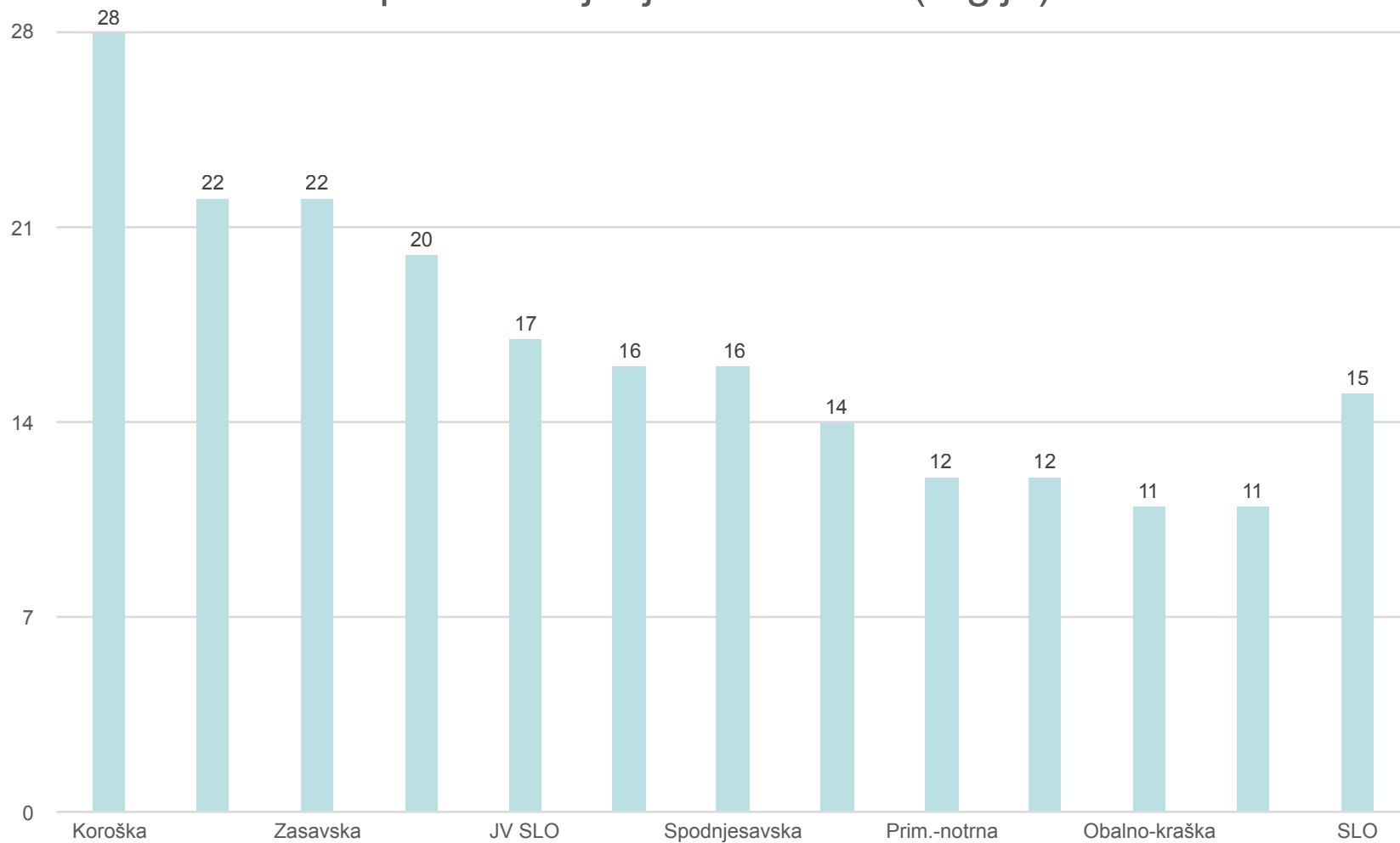
INDEKS ONESPOSABLJANJA

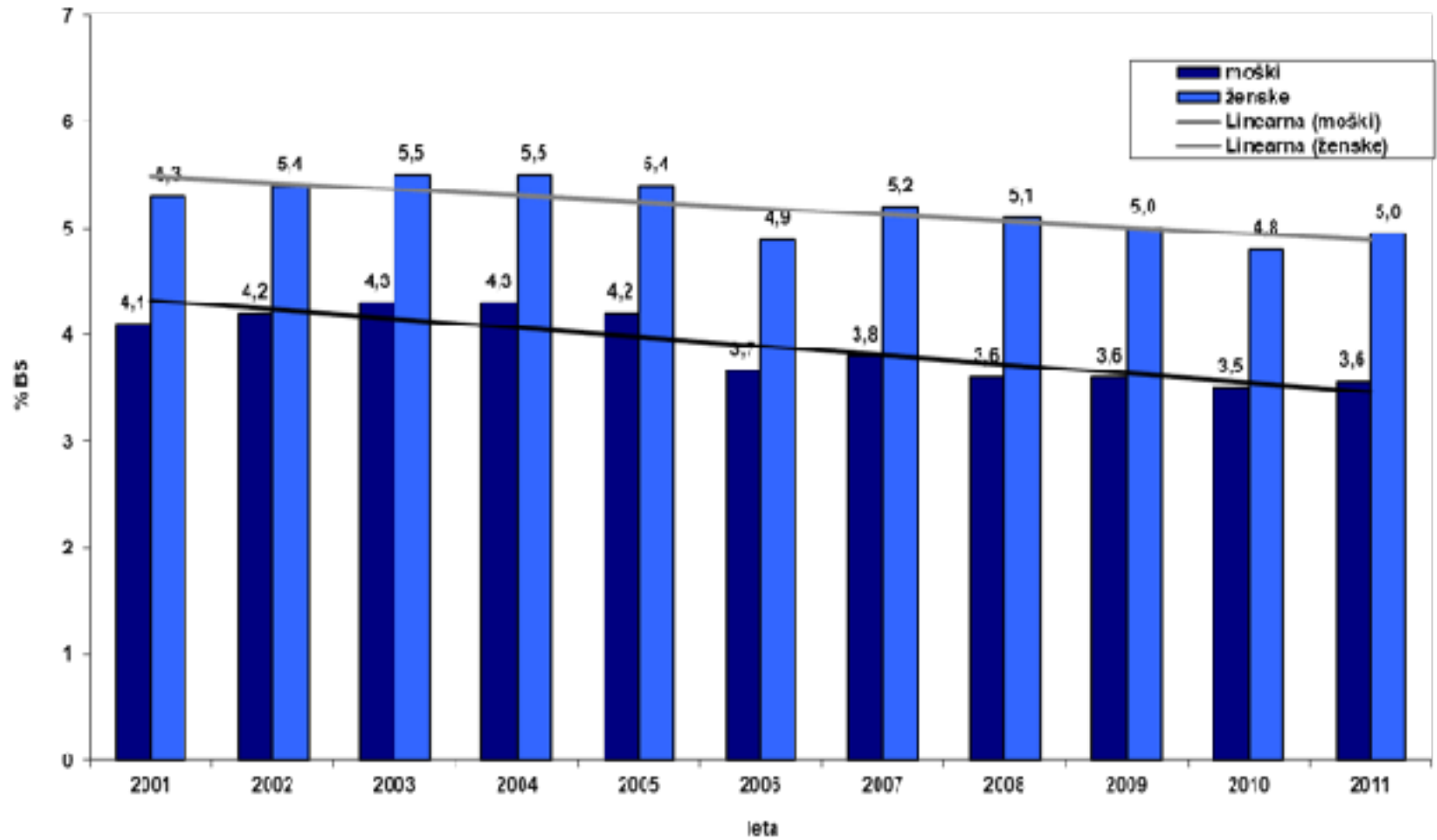
RESNOST BOLEZNI

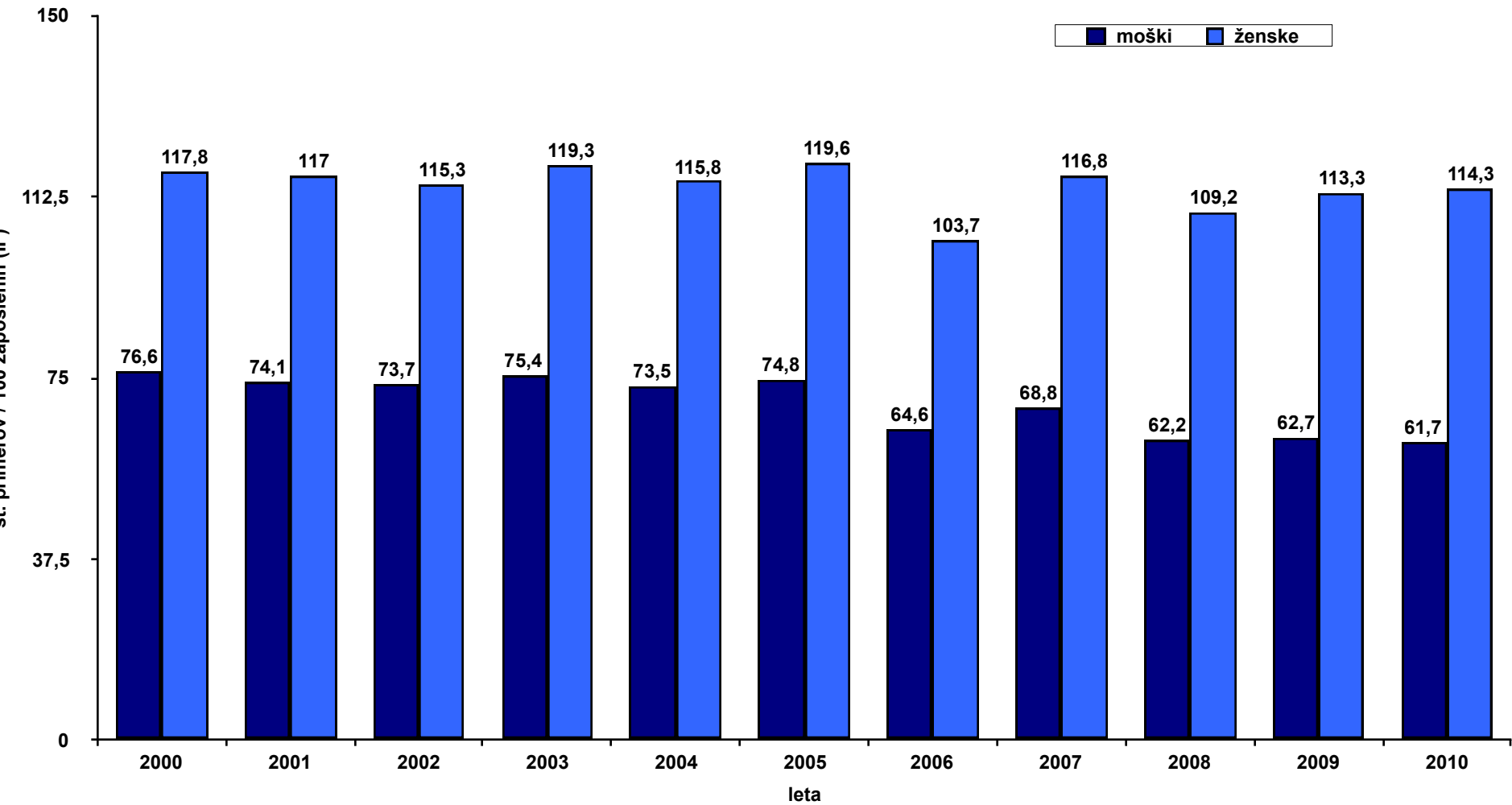
Povprečno trajanje odsotnosti (regije) 2017

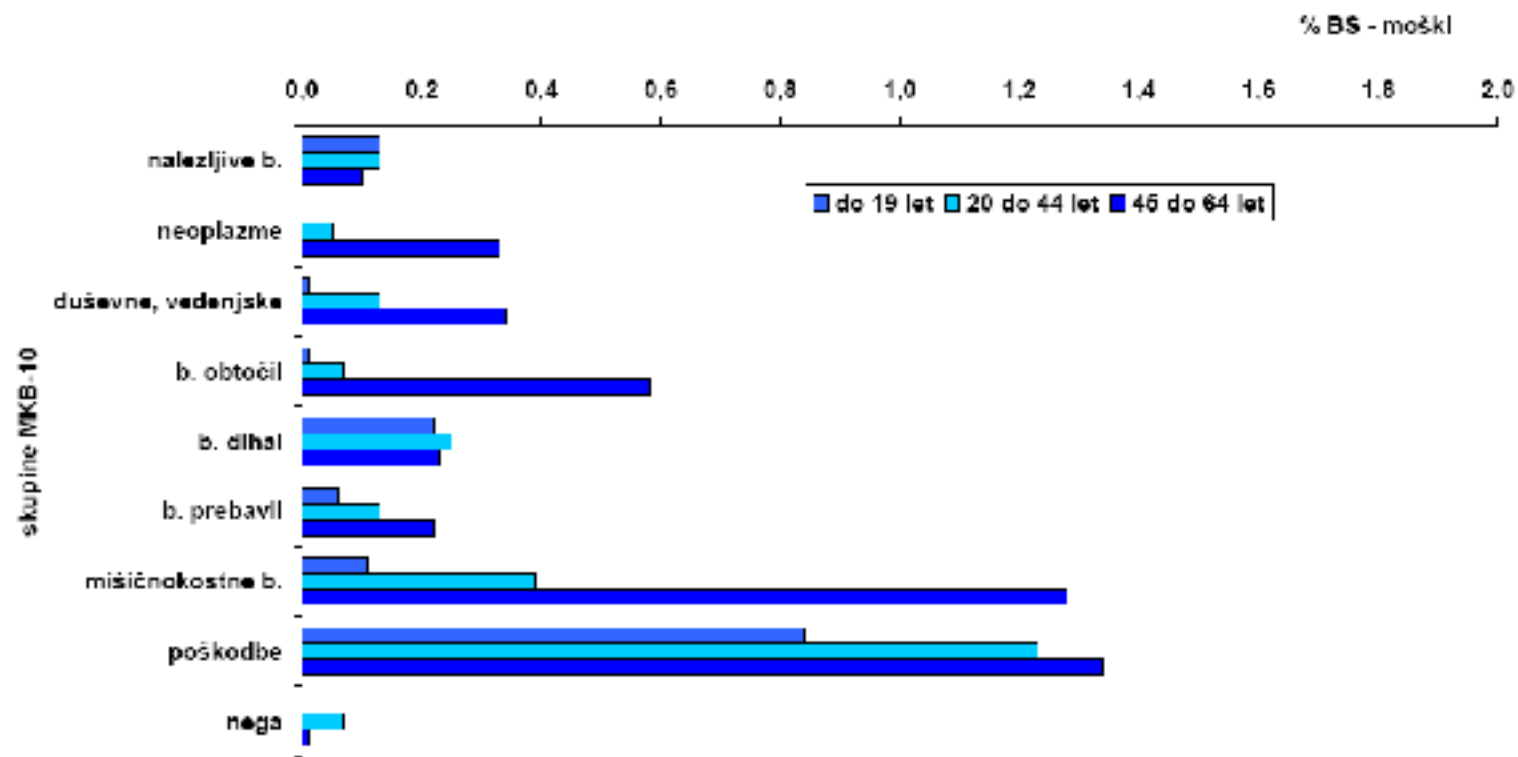

Odstotek bolniškega staleža za zaposlene po spolu, Slovenija, 2001-2011

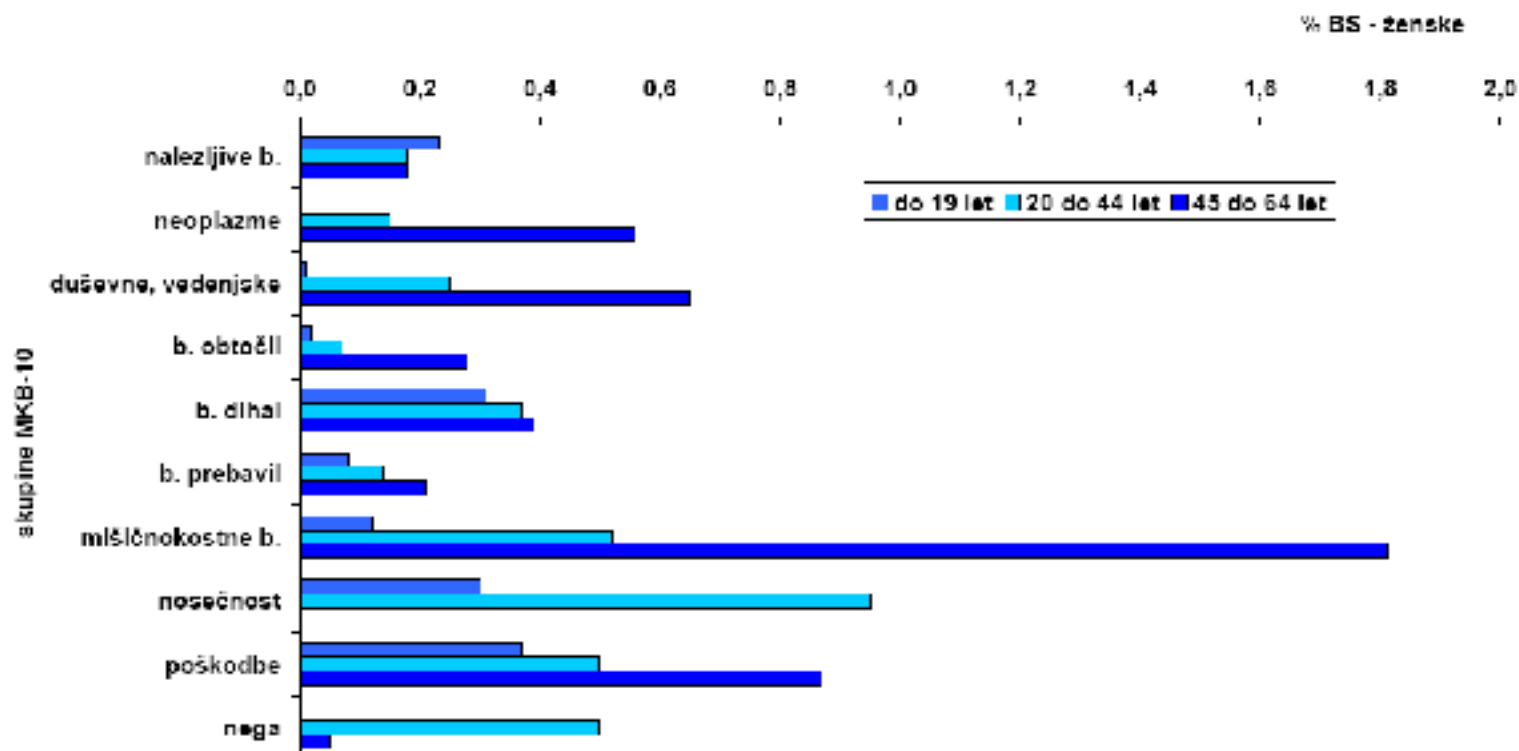

Število primerov bolniškega staleža na 100 zaposlenih delavcev, po spolu, Slovenija, 2000-2010

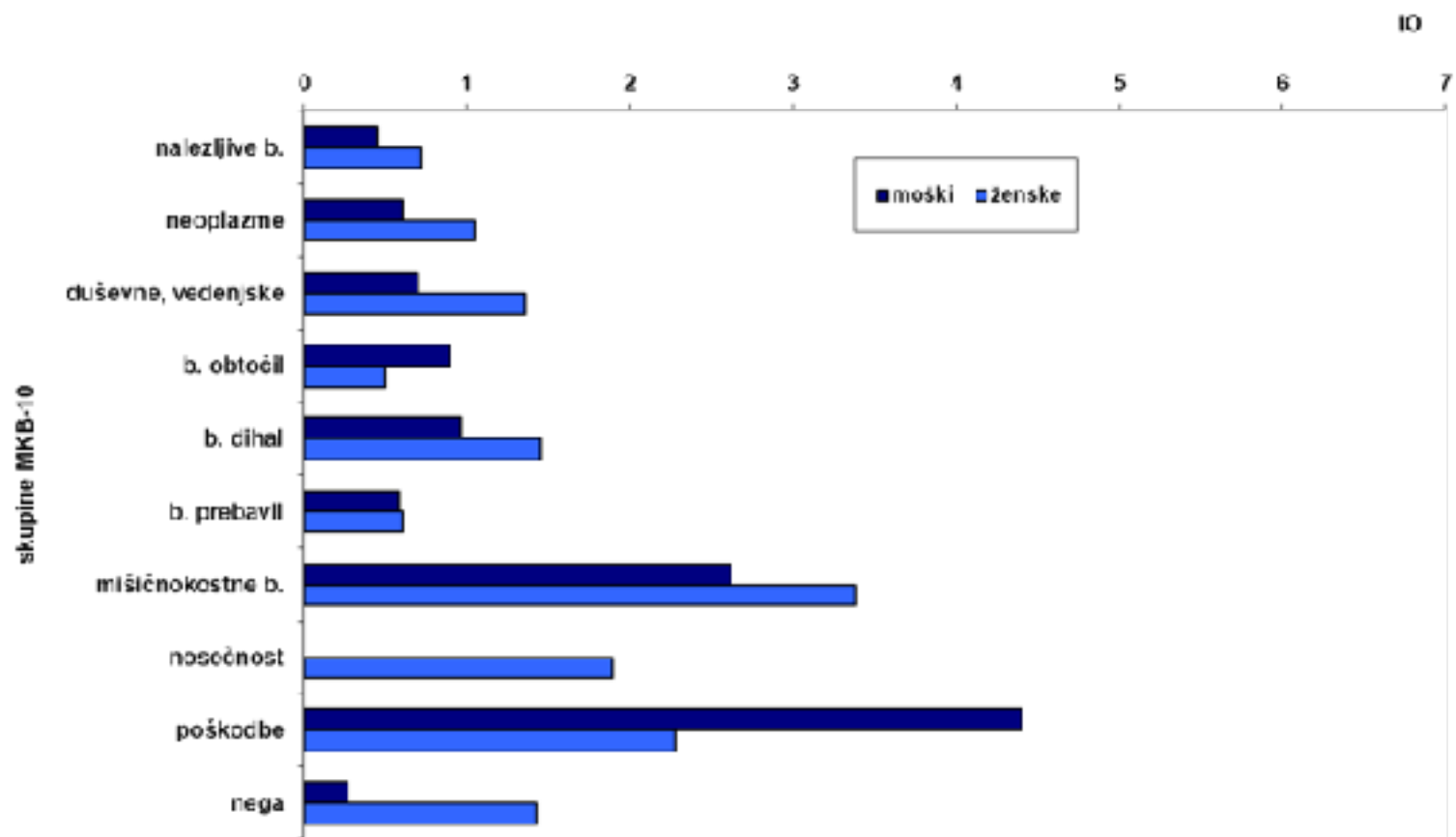

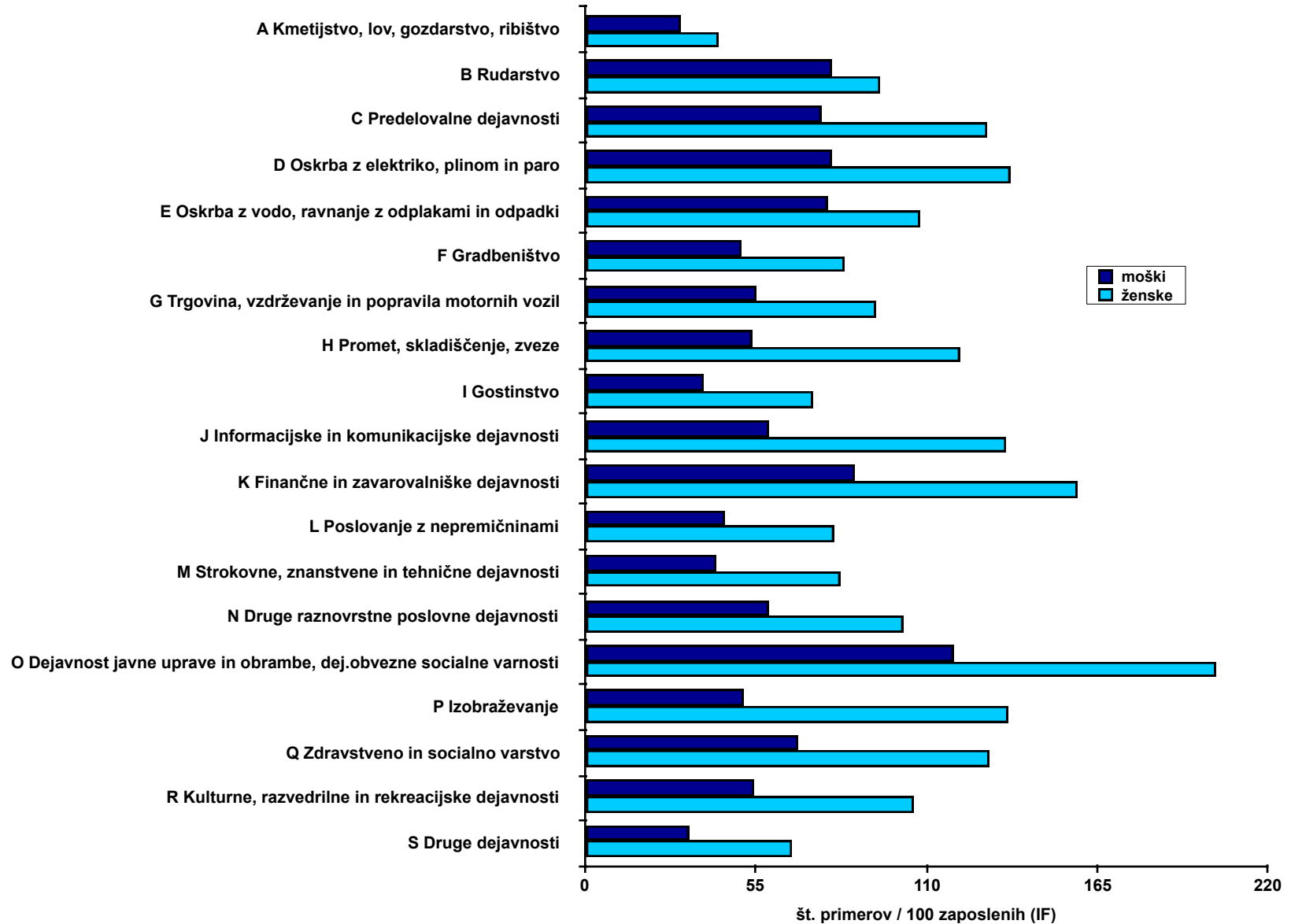
Vir podatkov: Evidenca začasne odsotnosti z dela zaradi bolezni, poškodb, nege in drugih vzrokov, IV.2.3.

Število izgubljenih koledarskih dni na enega zaposlenega (IO) po spolu in izbranih skupinah bolezni, Slovenija, 2011

Število primerov na 100 zaposlenih (IF), po gospodarskih dejavnostih, Slovenija, 2011

Odsotnost v letu 2013

- Koledarski dnevi • **11.880.378**
- Odstotek BS • **4,08**
- Dnevi na zaposlenih • **14,9**
- Št. na 100 zaposlenih • **94,75**
- Trajanje odsotnosti • **15,73**

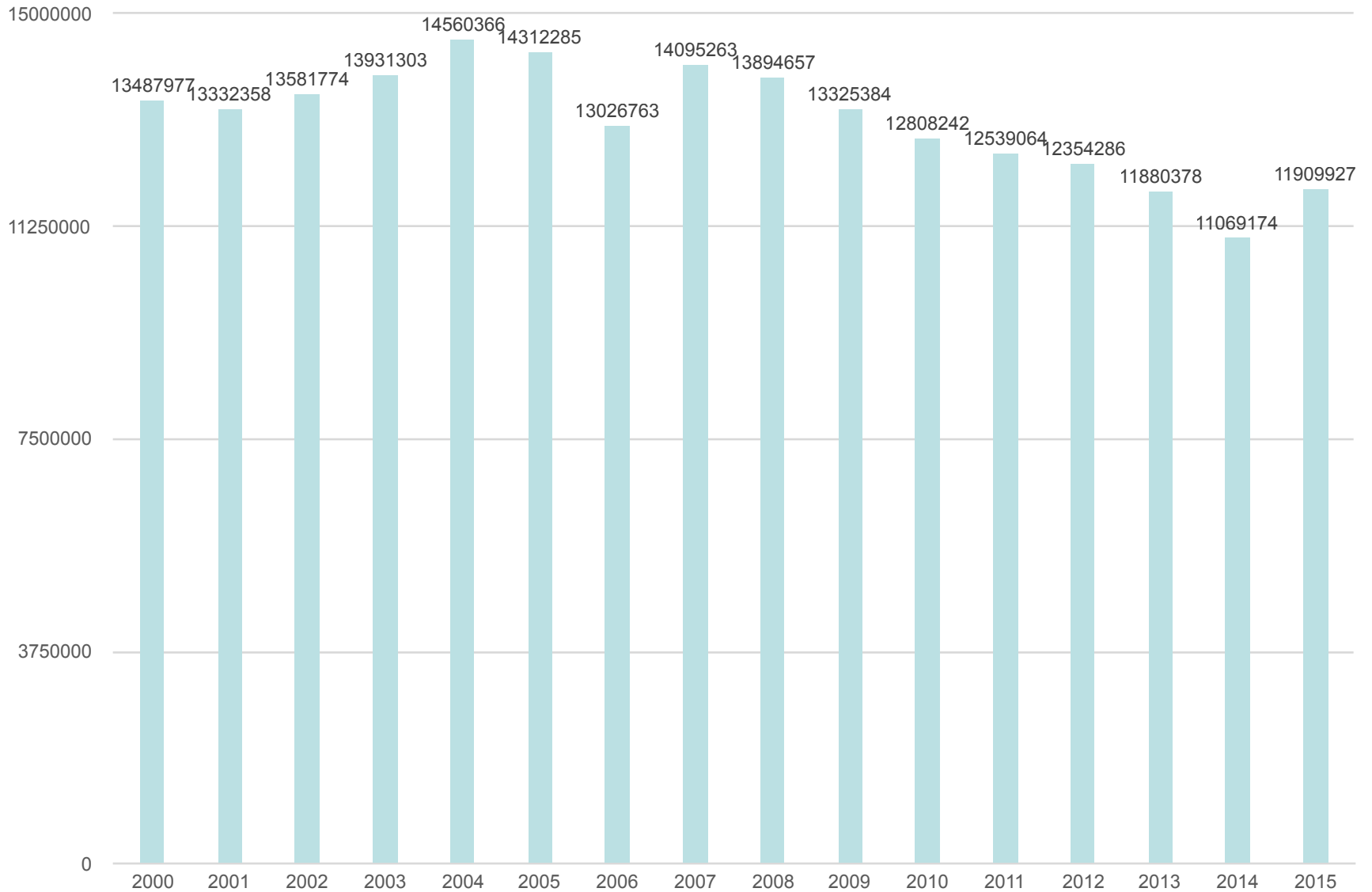
Primeri	839.533
Koledarski dnevi	12.279.198
Odstotek BS (% BS)	3,96
Izgubljeni koledarski dnevi na zaposlenega (IO)	14,45
Število primerov na 100 zaposlenih (IF)	98,79
Povprečno trajanje ene odsotnosti (R)	14,63

VIR: NIJZ, 2016

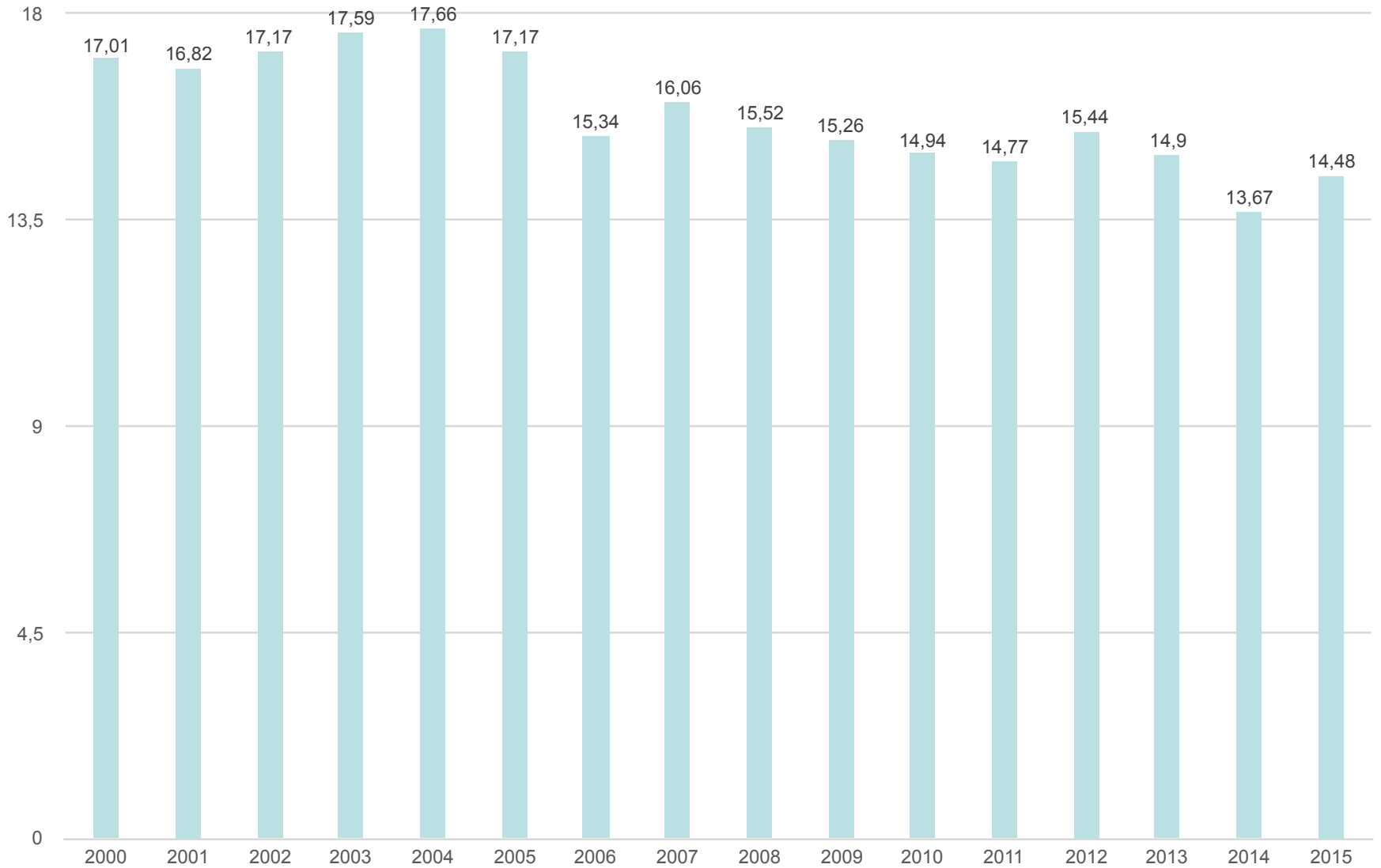
Število primerov

IZGUBLJENI KOLEDARSKI DNEVI

DNEVI NA ZAPOSLENEGA

PROBLEMI

- Časovna omejitev trajanja staleža
- Omejiti najvišji znesek nadomestila
- Inšpektor za delo – preverjanje varnosti pri delu
- Premalo individualne med. rehabilitacije
- Premajhna možnost prehoda v prerazporeditev in poklicno rehabilitacijo

Trajanje staleža

- Rekord 12. leto
- Drugi pa neprekinjeno 11 let

Nadomestilo

- Na Koroškem tri leta zavarovanec prejema 21.997 bruto
- ZZZS je osmim zavarovancem izplačal nadomestilo večjo od deset tisoč bruto

- Edino Slovenija in Bolgarija nimata omejitve tako glede trajanje kot višine nadomestila
- **Predlog:**
 - Omejitev staleža na 1 leto
 - Omejitev nadomestila na 2,5x povprečne plače v Sloveniji

PRIKAZ PODATKOV

Prikaz podatkov na finančno-zavarovalniški način (FZA): vsi primeri v opazovanem obdobju in izgubljeni delovni dnevi.

Podatke o bolniškem staležu za finančno zavarovalniške analize obdeluje IC-ZZZS.

Podatke posreduje IVZ mesečno in IC-ZZZS izdela vsake tri mesece kumulativne analize BS.

En izvod izhodnih tabel IC-ZZZS posreduje na IVZ.

Definicije

Število primerov - štejemo vse primere v opazovanem obdobju, t.j. zaključene in nezaključene primere bolniškega staleža

Število dni - štejemo samo delovne dneve in praznike (312 dni b)

BOLNIŠKI STALEŽ - Upravičena zadržanost od dela za polni delovni čas

- računano na finančnozavarovalniški način (delovni dnevi, vsi primeri) v opazovanem obdobju

ODSTOTEK BOLNIŠKEGA STALEŽA V OBDOBJU JANUAR - DECEMBER 2011

OBMOČJE ZZZS	ODSTOTEK BOLNIŠKEGA STALEŽA (% BS)		
	SKUPAJ	V BREME DELODAJALCEV	V BREME ZZZS
CELJE	4,8	2,6	2,1
NOVA GORICA	4,1	2,3	1,8
KOPER	4,3	2,2	2,2
KRANJ	3,5	2,1	1,4
LJUBLJANA	3,7	1,9	1,8
MARIBOR	4,7	2,4	2,3
MURSKA SOBOTA	5,3	2,3	3,0
NOVO MESTO	4,3	2,3	2,0
RAVNE NA KOROŠKEM	5,0	2,5	2,5
KRŠKO	5,0	2,6	2,4
SLOVENIJA	4,2	2,2	2,0

Vir podatkov: Evidenca začasne odsotnosti z dela zaradi bolezni, poškodb, nege in drugih vzrokov, IVZ 3.

Računalniška obdelava podatkov, ZZZS-IC Ljubljana.

NADOMESTILO ZZZS

- nega ožjega družinskega člana (otroka ali zakonca),
- izolacija ali spremstvo,
- presaditev organov ali tkiv v korist druge osebe,
- zaradi poškodb, ki nastanejo pri delih širšega družbenega pomena
- In v primeru staleža nad 30 delovnih dni

BOLNIŠKI STALEŽ - Upravičena zadržanost od dela za polni delovni čas

- računano na finančnozavarovalniški način (delovni dnevi, vsi primeri) v opazovanem obdobju

ODSTOTEK BOLNIŠKEGA STALEŽA V OBDOBJU JANUAR - DECEMBER 2016

OBMOČJE ZZZS	ODSTOTEK BOLNIŠKEGA STALEŽA (% BS)		
	SKUPAJ	V BREME DELODAJALCEV	V BREME ZZZS
CELJE	5,1	2,5	2,6
NOVA GORICA	4,1	2,2	2,0
KOPER	4,3	2,1	2,2
KRANJ	3,7	1,9	1,8
LJUBLJANA	3,4	1,6	1,8
MARIBOR	4,7	2,3	2,4
MURSKA SOBOTA	5,7	2,3	3,4
NOVO MESTO	4,5	2,2	2,3
RAVNE NA KOROŠKEM	5,6	2,1	3,5
KRŠKO	6,0	2,9	3,1
SLOVENIJA	4,2	2,0	2,2

Vir podatkov: NIJZ, Evidencačasne odsotnosti z dela zaradi bolezni, poškodb, nege in drugih vzrokov, IVZ 3.

Računalniška obdelava podatkov, ZZZS-IC Ljubljana.

BOLNIŠKI STALEŽ - Upravičena zadržanost od dela za polni delovni čas

- računano na finančnozavarovalniški način (delovni dnevi, vsi primeri) v opazovanem obdobju

ODSTOTEK BOLNIŠKEGA STALEŽA V OBDOBJU JANUAR - JUNIJ 2017

OBMOČJE ZZS	ODSTOTEK BOLNIŠKEGA STALEŽA (% BS)		
	SKUPAJ	V BREME DELODAJALCEV	V BREME ZZS
CELJE	5,7	2,8	2,9
NOVA GORICA	4,8	2,6	2,2
KOPER	4,9	2,5	2,4
KRANJ	4,2	2,1	2,1
LJUBLJANA	3,9	1,9	2,0
MARIBOR	5,3	2,6	2,7
MURSKA SOBOTA	6,3	2,6	3,7
NOVO MESTO	5,0	2,6	2,5
RAVNE NA KOROŠKEM	6,1	2,3	3,8
KRŠKO	6,9	3,3	3,5
SLOVENIJA	4,7	2,3	2,4

Vir podatkov: NIJZ, Evidenca začasne odsotnosti z dela zaradi bolezni, poškodb, nege in drugih vzrokov, IVZ 3.

Računalniška obdelava podatkov, ZZS-IC Ljubljana.

NESREČE PRI DELU

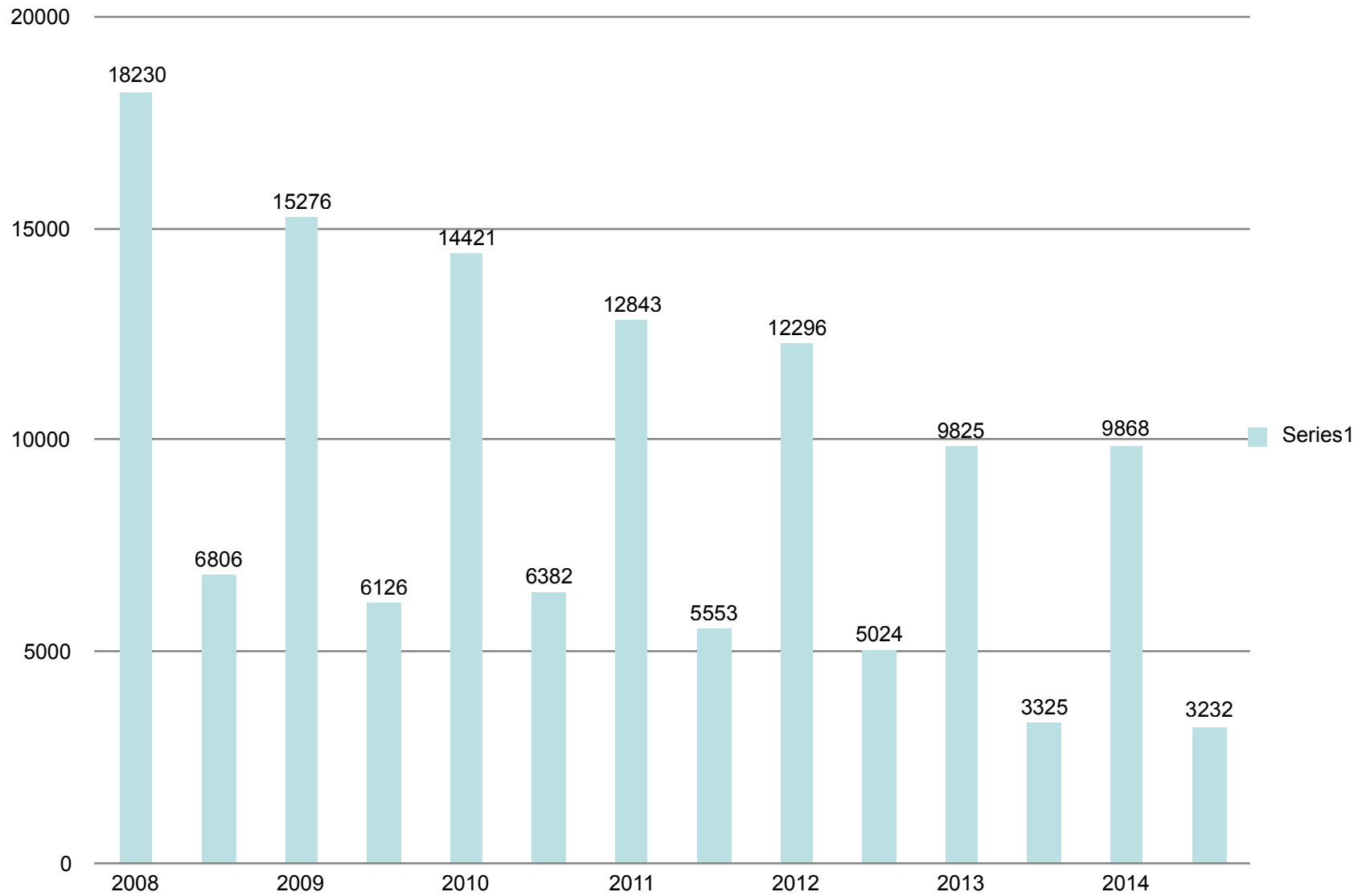
- Na leto

- 270 milijonov

- Umre

- 360.000

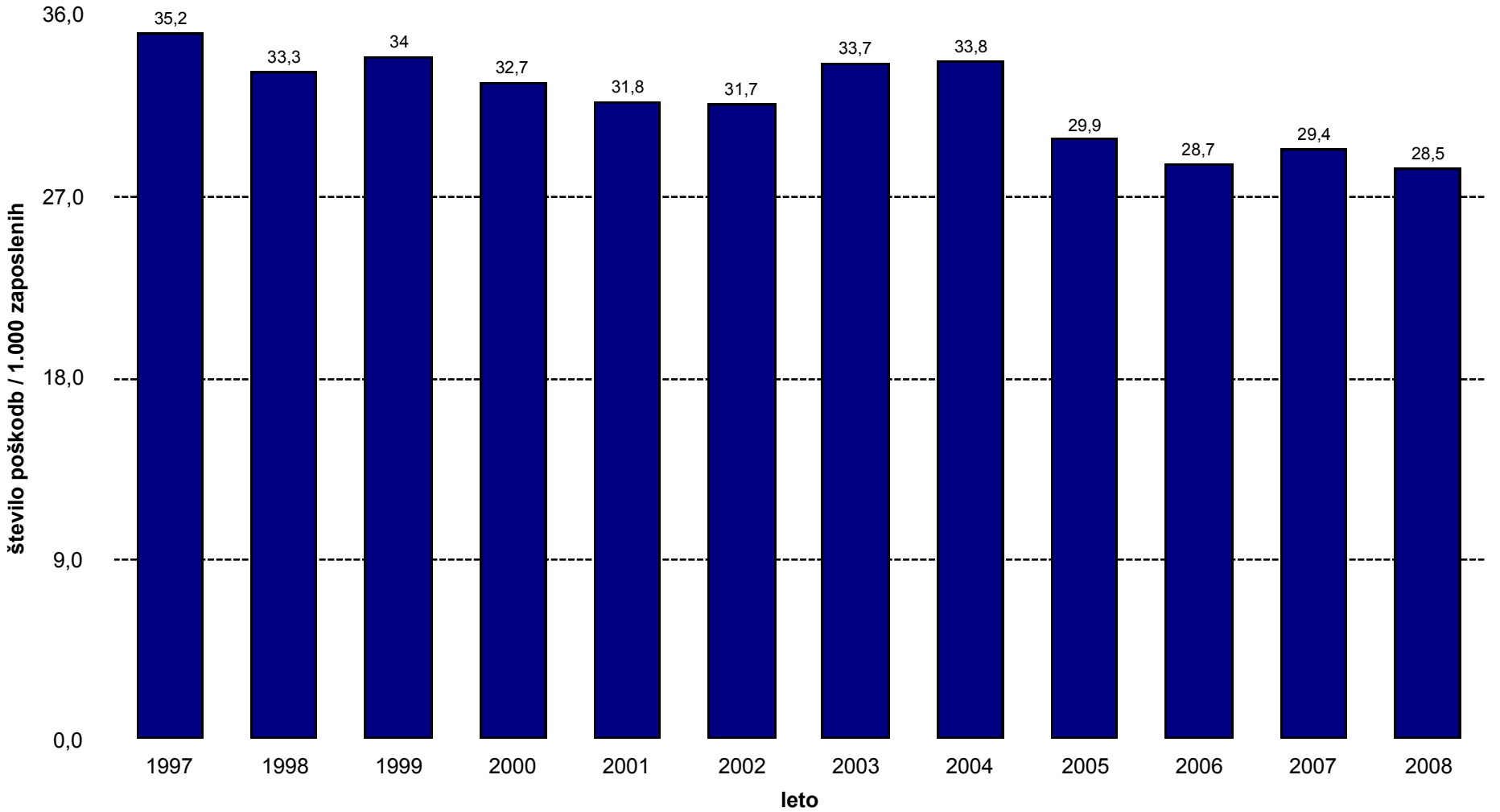
POŠKODBE NA DELU

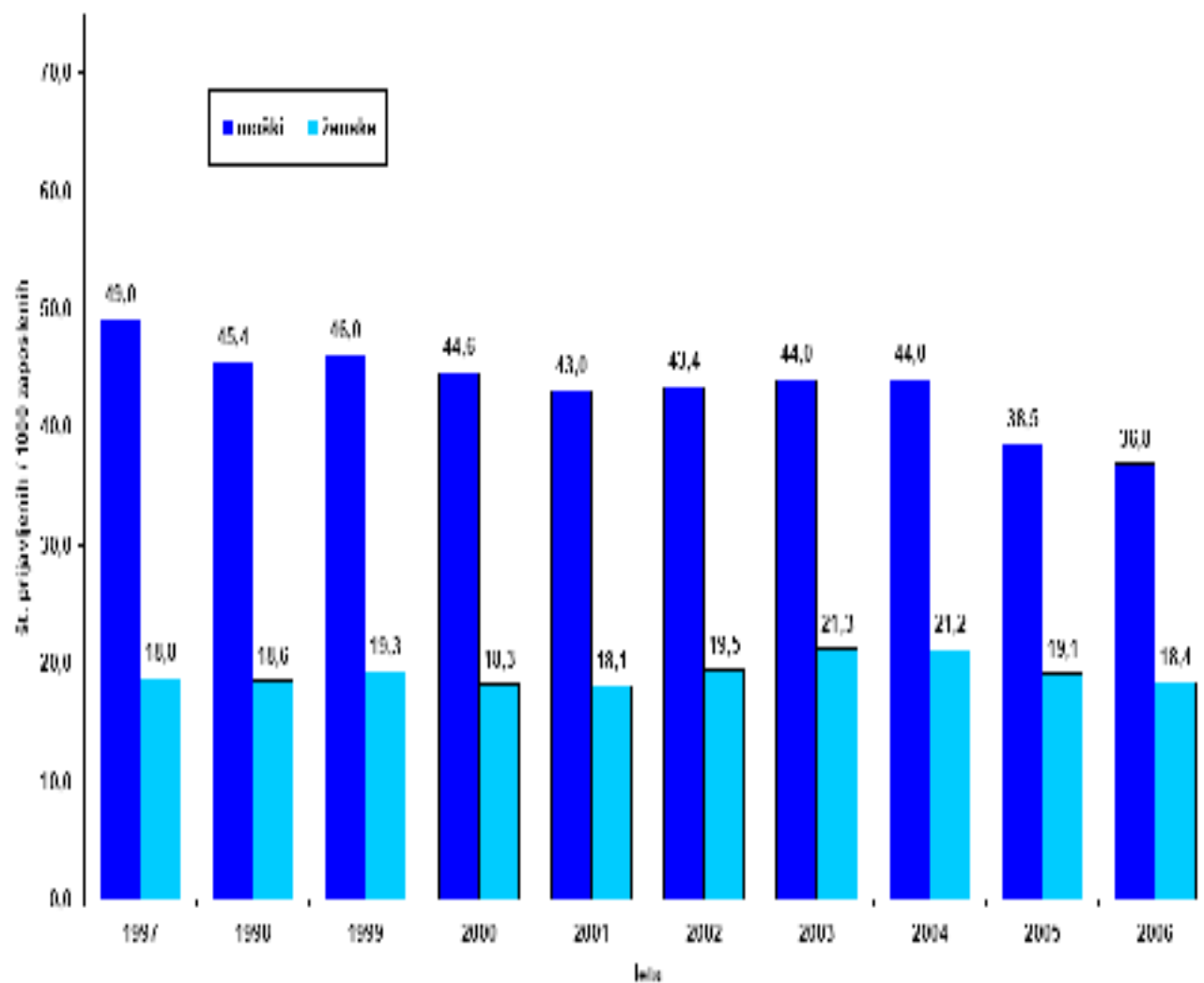
Stalež - poškodbe 2013

- Moški
 - 11363
 - 568.457
 - 0,35
 - 2,59
 - 50,03
 - 4171
 - 165798
 - 0,13
 - 1,16
 - 39,75
- Ženske
 - Dnevi
 - Odstotek
 - Št. na 100
 - Trajanje
- Primeri

Graf 1. Število prijavljenih poškodb pri delu na 1.000 zaposlenih delavcev, 1997-2008

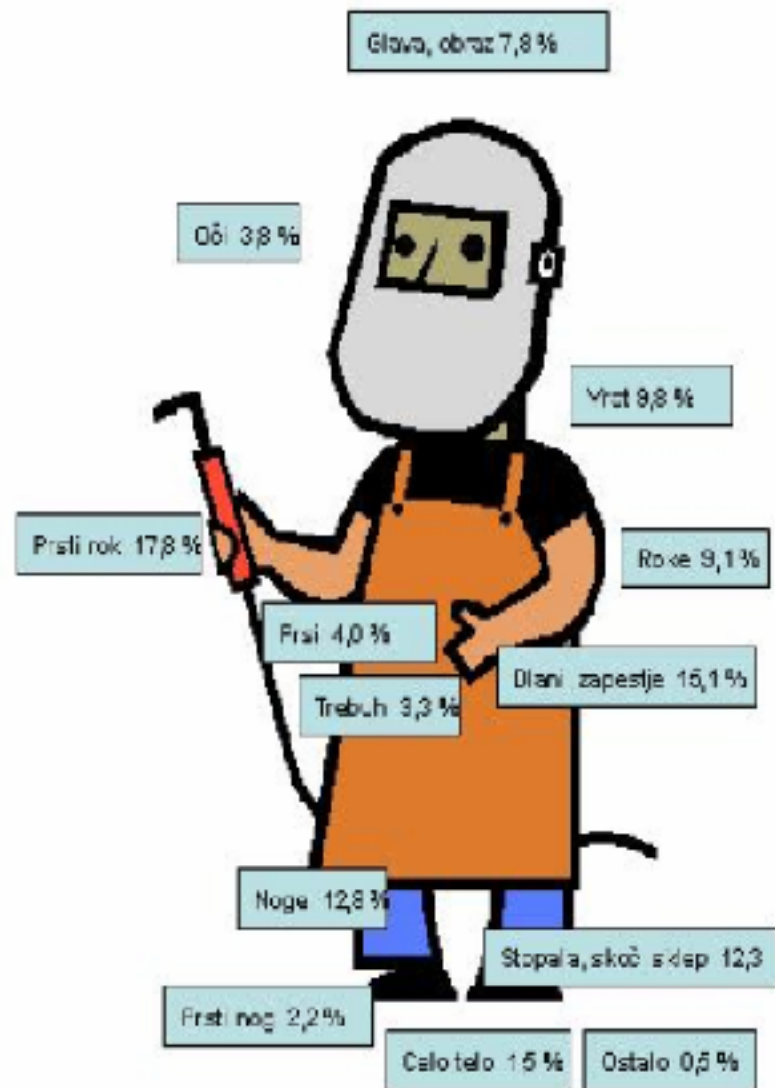

Število prijavljenih poškodb pri delu na 1.000 zaposlenih delavcev po spolu, Slovenija, 1997-2006

- **Prsti roke** 3617
- **Noga, vključno s kolenom** 1712
- **Skočni sklep** 953
- **Zapestje** 786
- **Komolec, podlaket** 647
- **Glava (teme), možgani in možganski živci in lobanjski svod** 566
- **Stopalo** 552

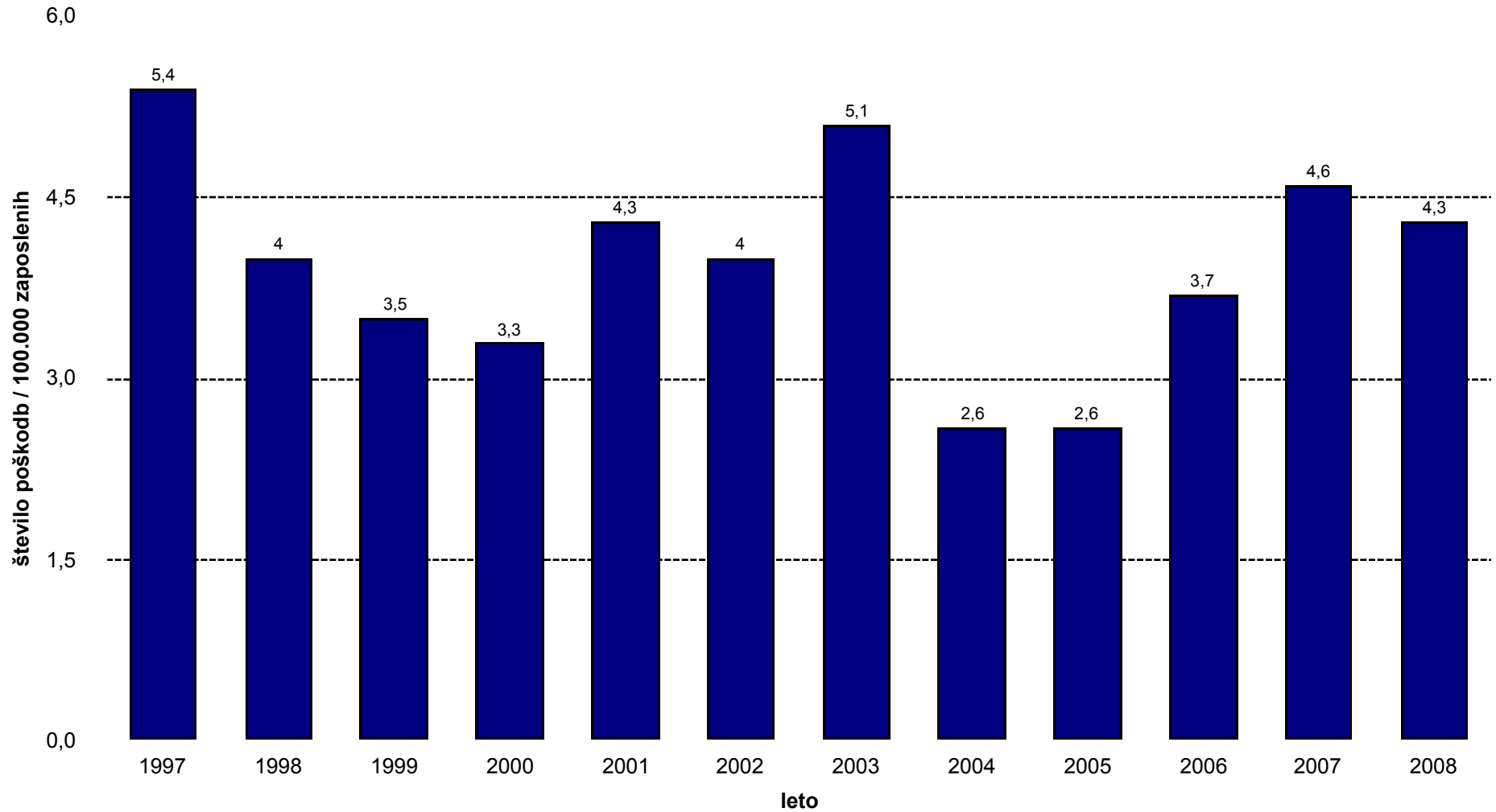
• Rama, nadlaket	545
• Oko	540
• Hrbtišče roke, dlan	538
• Vključeno je več delov telesa	291
• Vrat (vratna hrbtenica)	287
• Hrbet, hrbtenica	287
• Prsti noge	279
• Obraz	249
• Prsni koš, vključno z notranjimi ORGANI	246

Število umrlih

- Skupno število 21
- Št. na 10.000 delavcev 0.26

Graf 3. Število smrtnih poškodb pri delu na 100.000 zaposlenih, 1997-2008

Število smrti na DM

- Od leta 2000 do 2011
- Najmanj 13, največ 29
- V letu 2011 20

Začasna zadržanost od dela

- Socialni problem
- Ekonomski problem
- Zdravstveni problem

	Zavarovanci	Družinski člani	Skupaj	Delež
Zaposl. pri prav. osebah	670.042	380.975	1.051.017	50,9
Zaposl. pri zasebnikih (SP)	55.441	25.748	81.189	3,9
Samostojno opravljajo dej. 5,3		76.664	32.098	108.762
Kmetje	13.207	7.661	20.868	1,0
Upokojenci	544.282	29.182	573.464	27,8
Upravičenci iz proračuna	22.343	12.302	34.645	1,7
Brezposelni	30.008	6.613	36.621	1,8
Občani brez prihodkov	40.595	12.858	53.453	2,6
Ostali	86.211	17.463	103.674	5,0
SKUPAJ	1.538.793	524.900	2.063.693	100

Začasna zadržanost od dela

- Socialni problem
- Ekonomski problem
- Zdravstveni problem

Odhodki za nadomestila

• 2007	• 184.010.757	9,5
• 2008	• 200.989.385	9,1
• 2010	• 222.653.603	9,5
• 2016	• 314.771,215	11,7

Skupni prihodki: 2,588 milijarde €

Začasna zadržanost od dela

- Socialni problem
- Ekonomski problem
- Zdravstveni problem

Ne gre le za zdravstveno stanje zaposlenih, zato ga ne more obvladati le zdravstvena služba, velja obratno, vpliv tako zdravstvenega stanja kot zdravstvene službe na višino absentizma je majhen.

ZMOŽNOST ZA DELO

- Vsaka bolezen, tako telesna kot duševna, ima bolj ali manj pomemben vpliv na delazmožnost
- vpliv bolezni na delazmožnost je za ocenjevalca še najmanj problematičen.
- Problem se zelo zaplete, ko naletimo na množico »nebolezenskih« dejavnikov, ki vplivajo na bolnikovo delovno naravnost oziroma na njegovo motivacijo za delo.
- Več podzavestnih, pa tudi zavestnih mehanizmov, človek dela ne doživlja več kot nekaj pozitivnega ali osrečujočega, ampak mu postane hudo breme.

- Zdravstvena motnja
 - Zdravstveni pregled ter laboratorijski izvidi nam pomagajo ugotoviti bolezen, ki je bodisi objektivna anatomska motnja ali fiziološki deficit
- Onesposobljenost (delanezmožnost) pomeni zmanjšanje aktivnosti zaradi zdravstvene motnje

- OZ ima zelo majhen vpliv na začetek delanezmožnosti

- Na onesposobljenost vplivajo (modificirajo)
 - Starost
 - Splošno zdravstveno stanje
 - Izobrazba
 - Motivacija
 - Zadovoljstvo z delom
 - Socialno stanje
- Subjektivni dejavniki pomembno vplivajo na zdravstveno motnjo in z tem na izhod delanezmožnosti

NADOMESTILO OZ

NEGA

- Do nadomestila plače zaradi nege so upravičeni zavarovanci, ki negujejo osebo, ki potrebuje nego:
- zakonca,
- zunajzakonskega partnerja ali otroka (ožji družinski član, varovanec, rejeneec, pastorek),
- ne glede na to ali z osebo, ki potrebuje nego, živijo v skupnem gospodinjstvu.

- Za uveljavljanje pravice do zadržanosti zaradi nege ni pogoj, da je otrok ali zakonec, ki potrebuje nego, tudi obvezno zdravstveno zavarovan kot družinski član po zavarovancu (lahko je npr. družinski upokojenec, zavarovan po drugem zakoncu).

Zavarovanec ima pravico do nadomestila plače za nego ožjega družinskega člana - otroka:

- če nege ne more zagotoviti zakonec, ki je nezaposlen, upokojen ali lahko zagotavlja nego brez zadržanosti od dela,

- največ do dopolnjenega 18. leta starosti otroka oziroma dokler traja roditeljska pravica.

- Roditeljska pravica preneha s polnoletnostjo otroka, to je ko otrok dopolni 18 let oziroma že prej
- če mladoletnik pred polnoletnostjo sklene zakonsko zvezo
- ali če je mladoletniku, ki je postal roditelj, s strani sodišča podeljena popolna poslovna sposobnost.

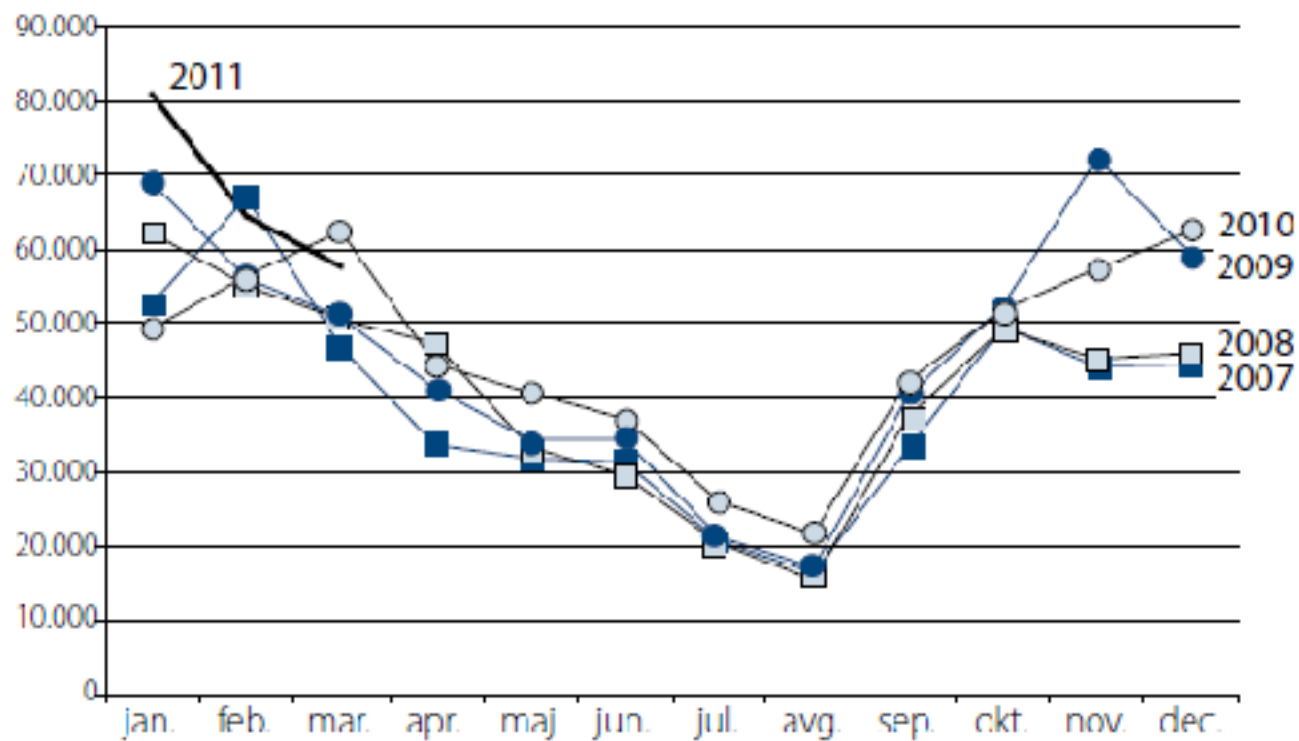
- . Roditeljska pravica se lahko podaljša čez otrokovo polnoletnost, če otrok zaradi telesne ali duševne prizadetosti ni sposoben, da sam skrbi zase, za svoje koristi in pravice.
- V primeru podaljšanja roditeljske pravice izda sodišče odločbo o podaljšanju roditeljske pravice.

- Do nadomestila plače zaradi nege otroka - rejenca, ni upravičen rejnik, ki opravlja rejniško funkcijo kot poklic in je obvezno zavarovan iz naslova opravljanja te funkcije (zavarovalna podlaga 019),
- saj je po Zakonu o izvajanju rejniške dejavnosti dolžan rejenca negovati tudi v času bolezni.

Nega - stalež

	Število	Dnevi	Na zaposlenega	Trajanje
Moški	29910	116360	0,27	3,89
Ženske	110278	533461	1,49	4,84
Skupaj	140188	649821	0,82	4,64

Odstotek staleža 0.41

Slika 8: Gibanje izgubljenih delovnih dni zaradi nege po mesecih v letih 2007 -2011.

Vir: Podatki IVZ.

SPREMSTVO

SPREMSTVO

- pravico do nadomestila zaradi spremstva lahko uveljavlja oseba, ki spremlja zavarovano osebo k izvajalcu v drug kraj. Do spremstva je zavarovana oseba upravičena, kadar uveljavlja zdravstvene storitve pri izvajalcih v drugem kraju in zaradi zdravstvenih ali drugih razlogov ni sposobna sama potovati. Potrebo po spremstvu ugotovi osebni (oziroma napotni) zdravnik.

- Ne glede na zdravstveno stanje ima pravico do spremstva na vsakem potovanju otrok do 15. leta starosti, težje ali težko telesno in duševno prizadeti otrok in mladostnik pa do 18. leta starosti.
- Zavarovanim osebam, razen slepim, ni mogoče odrediti spremstva med zdraviliškim zdravljenjem.

- Na poti in med zdravljenjem je izjemoma upravičen do spremstva le otrok do 18. leta starosti, če je napoten na zdravljenje v tujino.
- Za spremstvo otroka ne šteje udeležba enega od staršev na organiziranih skupinskih usposabljanjih, ki jih strokovno vodijo klinike, inštituti ali drugi zdravstveni zavodi po programu.

- Zavarovanec pri osebnem zdravniku uveljavlja izdajo POTRDILA zaradi spremstva na podlagi potrdila osebnega ali napotnega zdravnika zavarovanca, ki je spremstvo potreboval. POTRDILO zaradi spremstva otroka lahko zavarovancu izda otrokov osebni zdravnik ali osebni zdravnik zavarovanca

INVALIDI

- Pri zavarovancih, ki so zavarovani iz naslova delovnega razmerja in za katere se uporabljajo določbe ZDR-1 pogodba o zaposlitvi preneha veljati po samem zakonu, ko je delavcu vročena odločba o ugotovljeni invalidnosti I.
- kategorije ali o pridobitvi pravice do invalidske pokojnine postala pravnomočna. Od navedenega dne dalje zavarovanec ni več upravičen do nadomestila.

- Če je zavarovanec z dokončno odločbo ZPIZ-a spoznan za invalida II. kategorije invalidnosti oziroma invalida III. kategorije, ki opravlja delo vsaj s polovico polnega delovnega časa, je v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja upravičen do nadomestila plače le za čas (ure), za katerega je še zmožen za delo

IMENOVANI ZDRAVNIK

- je pristojen za odločanje že **od prvega dne** v primeru zadržanosti zaradi
- transplantacije,
- usposabljanja za rehabilitacijo otroka,
- poškodb pri delu, ki so nastale v okoliščinah iz 18. člena ZZVZZ
- ter v primerih iz tretjega in četrtega odstavka 137. člena ZDR-1.

Osebe, naštete v 18. členu (razlog 11)

- morajo biti v tem času obvezno zdravstveno zavarovane za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni. V primeru, da med opravljanjem navedene aktivnosti dejansko pride do poškodbe, se POTRDILO izpolni le za zavarovanca, ki ima v sistemu ON-LINE vpisano eno od zavarovalnih podlag iz II/2 točke teh navodil.

Zavarovalne podlage

- 001000, 002000, 005000, 008000,
012000, 013000, 016000, 019000,
020000, 021000, 027000, 028000,
029000, 034000, 036000, 040000,
051000, 052000, 064000, 085000,
103000, 104000, 113000, 114000, 115000,
118000, 119000 in 120000.

18 člen

- Za poškodbo pri delu so zavarovane tudi:
 1. osebe, ki sodelujejo pri organiziranih javnih delih splošnega pomena, pri reševalnih akcijah ali pri zaščiti in reševanju ob naravnih in drugih nesrečah;
 2. udeleženci mladinskih taborov v Republiki Sloveniji;
 3. osebe, ki opravljajo dela oziroma naloge vojaške službe ali nadomestne civilne službe, narodne zaščite, civilne zaščite, službe za opazovanje in obveščanje, splošnih reševalnih služb ali enot za zveze ter pri usposabljanju za obrambo in zaščito;
 4. osebe, ki pomagajo organom za notranje zadeve in pooblaščenim osebam teh organov pri opravljanju njihovih nalog v skladu z zakonom;
 5. osebe, ki opravljajo naloge organov za notranje zadeve kot osebe v rezervnem sestavu organov za notranje zadeve;

18 člen

- 6. osebe, ki opravljajo na poziv državnih in drugih pooblaščenih organov, javne in druge družbene funkcije ali državljansko dolžnost;
- 7. športniki, trenerji ali organizatorji, ki v okviru organizirane športne dejavnosti sodelujejo pri športnih akcijah;
- 8. osebe, ki kot člani operativnih sestavov prostovoljnih gasilskih organizacij opravljajo naloge pri gašenju požarov, zaščiti in reševanju pri drugih nesrečah, pri usposabljanju, zavarovanju na požarno nevarnih mestih in pri javnih prireditvah, naloge pri javnih nastopih in demonstracijah s prikazovanjem demonstrativnih vaj ter pri poučevanju ljudi o požarni varnosti;
- 9. osebe, ki kot člani gorske reševalne službe ali potapljači opravljajo naloge reševanja življenj ali odvrnitve oziroma preprečitve nevarnosti, ki neposredno ogrožajo življenje ali premoženje občanov.

- Imenovaní zdravnik in

-

137. ČLEN

3. odstavek 137 člena

- Delodajalec izplačuje nadomestilo do 30 dni, vendar največ do 120 dni v koledarskem letu
- 121 dan preide obveza plačila na OZZ
- Dokazno breme je na strani delodajalca
- Takrat mora osebni zdravnik napotiti delavca k imenovanemu zdravniku
- do navedenih pravic upravičeni tudi samostojni zavezanci (samostojni podjetniki, družbeniki, kmetje,...),

4. odstavek 137 člena

- določa, da v primeru, da gre za dve ali več zaporednih odsotnosti z dela zaradi iste bolezni ali poškodbe, ki ni povezana z delom, do 30 delovnih dni, pa traja v posameznem primeru prekinitev med eno in drugo odsotnostjo manj kot 10 delovnih dni, izplača delodajalec za čas nadaljnje odsotnosti od prekinitve dalje, nadomestilo plače v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja (t.i. recidiv).

Nadzor

Detektiv

- Podjetja in državni organi lahko preko detektiva zbirajo podatke o domnevnih zlorabah pravice do zadržanosti z dela zaradi bolezni ali poškodbe prvih 30 delovnih dni bolniškega staleža,
- po preteku 30 delovnih dni preide izplačevanje nadomestil v breme Zavoda za zdravstveno zavarovanje,
- ta po Pravilih obveznega zdravstvenega zavarovanja pridobi pravico do izvajanja nadzora.

Po Zakonu o delovnih razmerjih (34. člen) mora delavec

- obveščati delodajalca o bistvenih okoliščinah, ki vplivajo oziroma bi lahko vplivale na izpolnjevanje njegovih pogodbenih obveznosti, in o vseh spremembah podatkov, ki vplivajo na izpolnjevanje pravic iz delovnega razmerja.

Po mnenju Informacijskega pooblaščenca (št. 0712-1098/2007/2)

- predhodno navedeno zakonsko določilo pomeni, da je delavec - bolnik dolžan obvestiti delodajalca o zadržanosti z dela zaradi bolezni ali poškodbe, ker gre za okoliščino, ki nedvomno vpliva na izpolnjevanje njegove pogodbene obveznosti,

Po Zakonu o delovnih razmerjih (111. člen) lahko delodajalec delavcu izredno odpove pogodbo o zaposlitvi:

- če delavec v času odsotnosti z dela zaradi bolezni ali poškodbe ne spoštuje navodil pristojnega zdravnika oziroma pristojne zdravniške komisije ali
- če v tem času opravlja pridobitno delo ali
- brez odobritve pristojnega zdravnika oziroma pristojne zdravniške komisije odpotuje iz kraja svojega bivanja

- Pri osebnem zdravniku lahko detektiv zbira podatke o navodilih in dovoljenjih (torej bolniškem redu), ki jih ima delavec med bolniškim staležem
- Ne sme zbirati podatkov o diagnozi
- Detektiv podatke zbira z neposrednim osebnim razgovorom z delavcem in po potrebi tudi z drugimi osebami, ki imajo podatke o gibanju delavca

- ter z neposrednim osebnim zaznavanjem na javnih krajih in prostorih ter krajih in prostorih, ki so vidni z javno dostopnega kraja oziroma prostora.
- Po Pravilih obveznega zdravstvenega zavarovanja (233. člen) morata osebni zdravnik ali imenovani zdravnik ali zdravstvena komisija zavarovancu - bolniku dati navodila o ravnanju v času zadržanosti od dela (režim življenja, strogo ležanje, počitek, sprehodi ...).

- Po Zakonu o zdravniški službi (51. člen) mora zdravnik varovati kot poklicno skrivnost podatke o zdravstvenem stanju bolnika
- ne pa tudi glede navodil, po katerih se mora ravnati bolnik v času odsotnosti z dela zaradi bolezni
- Zdravnik je dolžan delodajalcu (oziroma njegovemu pooblaščenцу detektivu) posredovati podatke o navodilih in dovoljenjih (bolniškem redu), ki jih ima delavec - bolnik med bolniškim staležem.

- V času zadržanosti od dela zaradi bolezni, poškodbe ali nege mora zavarovanec - bolnik, biti na svojem domu.
- Odsotnost z doma je možna
 - ob odhodu na zdravniški pregled, terapijo
 - v primerih, ko odsotnost ne vpliva negativno na potek zdravljenja oziroma
 - če zdravnik
 - ali imenovani zdravnik
 - ali zdravstvena komisija to odredita ali dovolita.

Za odhod izven kraja bivanja

- je vedno potrebna odobritev osebnega zdravnika.
- V primerih kršenja navodil mora imenovani zdravnik ali zdravstvena komisija pozvati zavarovano osebo na sejo senata in ugotoviti, ali so še podani razlogi za začasno nezmožnost za delo.

Tabela 14. Laični nadzori bolniškega staleža v letih 2007-2010.

	2007	2008	2009	2010
Število opravljenih laičnih nadzorov	1.868	1.914	1.933	2.149
delež ugotovljenih kršitev (v %)	11,7%	9,9%	8,2%	7,1%
delež ugotovljenih kršitev (v %) po ugotovitvah IZ	–	–	4,19%	4,37%

Vir: Podatki ZZZS.

Laični nadzor 2016

Izvajanje laičnega nadzora v letu 2011

	OE CE	OE KP	OE KR	OE KK	OE LJ	SKUPAJ
1. Število laičnih nadzorov bolniškega staleža	270	181	161	164	253	2.166
2. Število ugotovljenih kršitev bolniškega staleža po ugotovitvah laičnega nadzornika	27	4	13	4	31	197
3. Število ugotovljenih kršitev bolniškega staleža po ugotovitvah IZ	7	2	10	1	20	116
4. % ugotovljenih kršitev bolniškega staleža (na ugotovitve laičnega nadzornika)	10,0%	2,2%	8,1%	2,4%	12,3%	8,9%
5. % ugotovljenih kršitev bolniškega staleža (na ugotovitve IZ)	2,6%	1,1%	6,2%	0,6%	7,9%	5,4%

Izvajanje laičnega nadzora v letu 2011

		OE MB	OE MS	OE NG	OE NM	OE RV	SKUPAJ
1.	Število laičnih nadzorov bolniškega staleža	306	264	126	243	198	2.166
2.	Število ugotovljenih kršitev bolniškega staleža po ugotovitvah laičnega nadzornika	36	18	1	32	26	192
3.	Število ugotovljenih kršitev bolniškega staleža po ugotovitvah I/	36	18	1	14	7	116
4.	% ugotovljenih kršitev bolniškega staleža (na ugotovitve laičnega nadzornika)	11,8%	6,8%	0,8%	13,2%	13,1%	8,9%
5.	% ugotovljenih kršitev bolniškega staleža (na ugotovitve I/)	11,8%	6,8%	0,8%	5,8%	3,5%	5,1%

DOLGOTRAJNI STALEŽNIKI

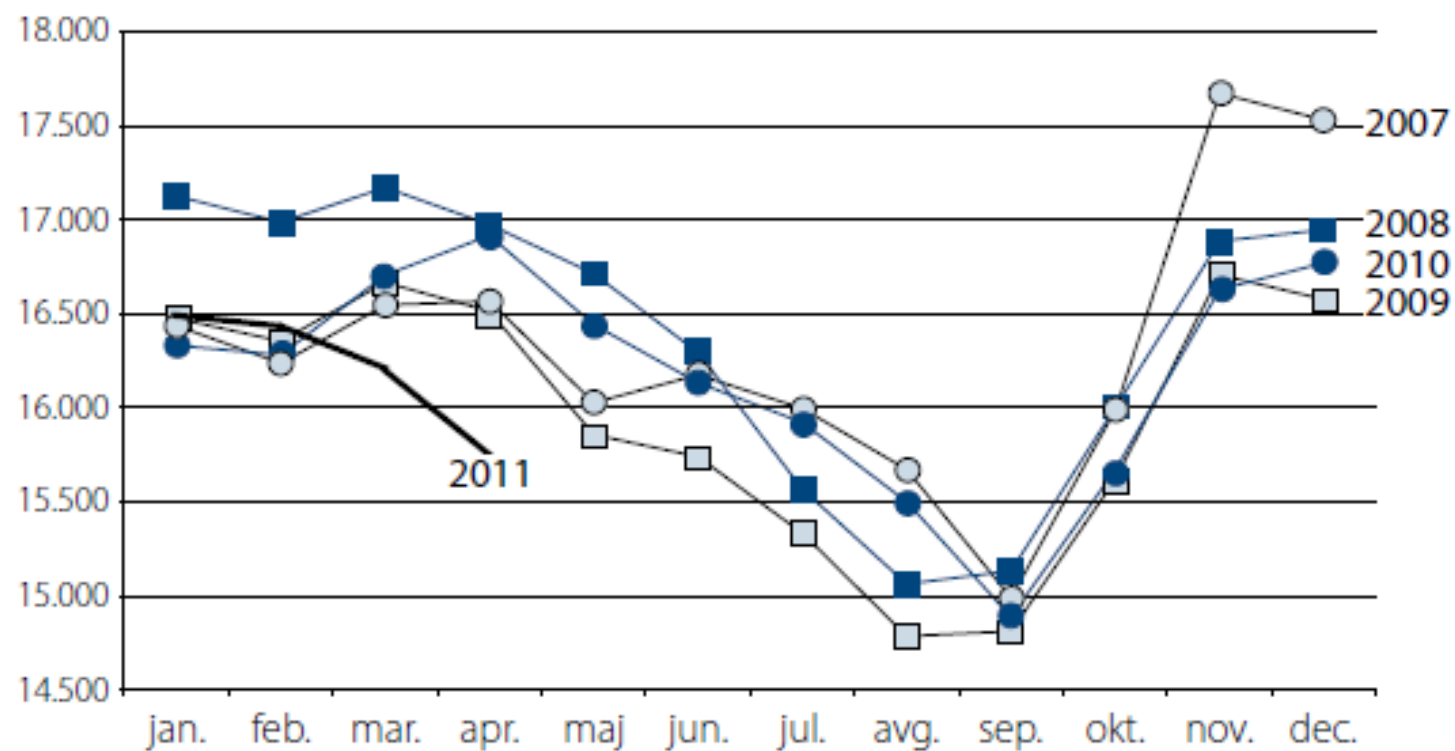
Števílo staležníkov nad 1 letom

	2011	INDEX 2011/10
Stalež nad 1 letom	3202	97
Stalež nad 3 leti	230	88,1
Stalež nad 5 leti	25	78,1

2011

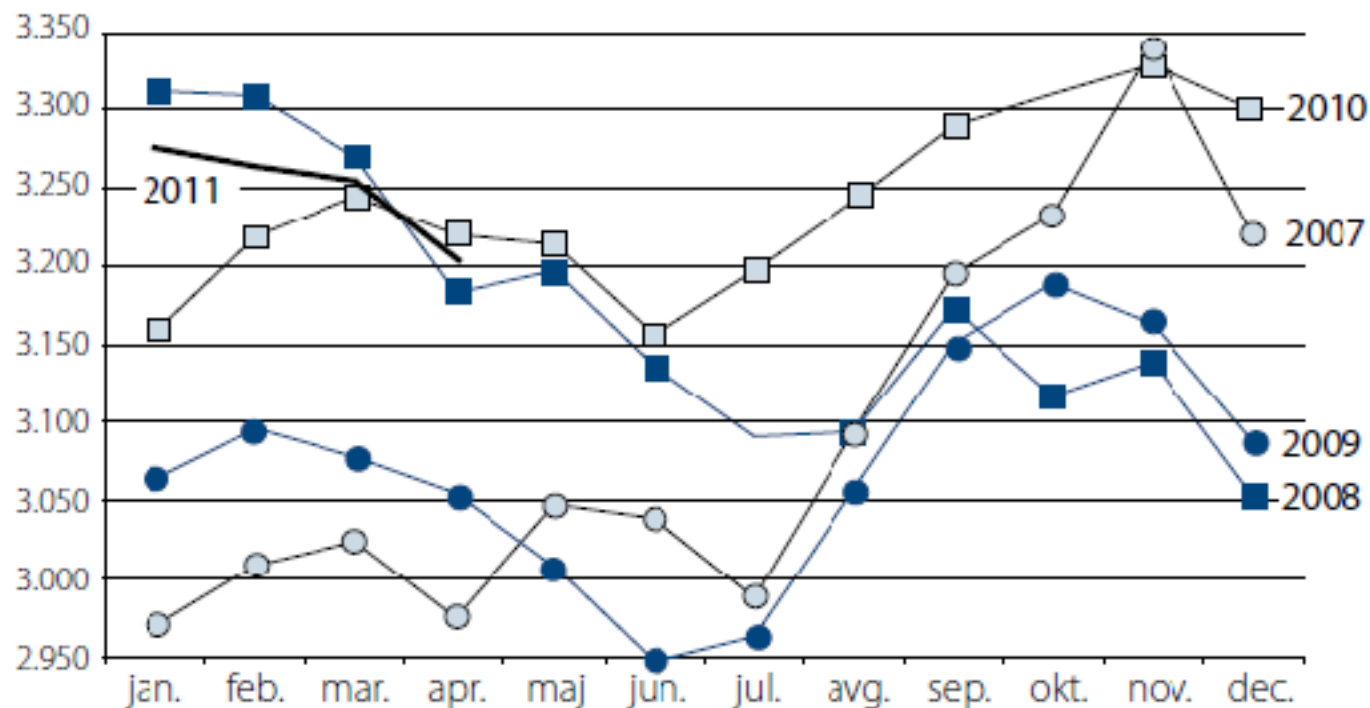
DOLGOTRAJNI STALEŽ 2016

	ŠTEVILO	INDEKS
Nad 1 leto	7065	119
Nad 3 leta	970	150
Nad 5 let	127	174

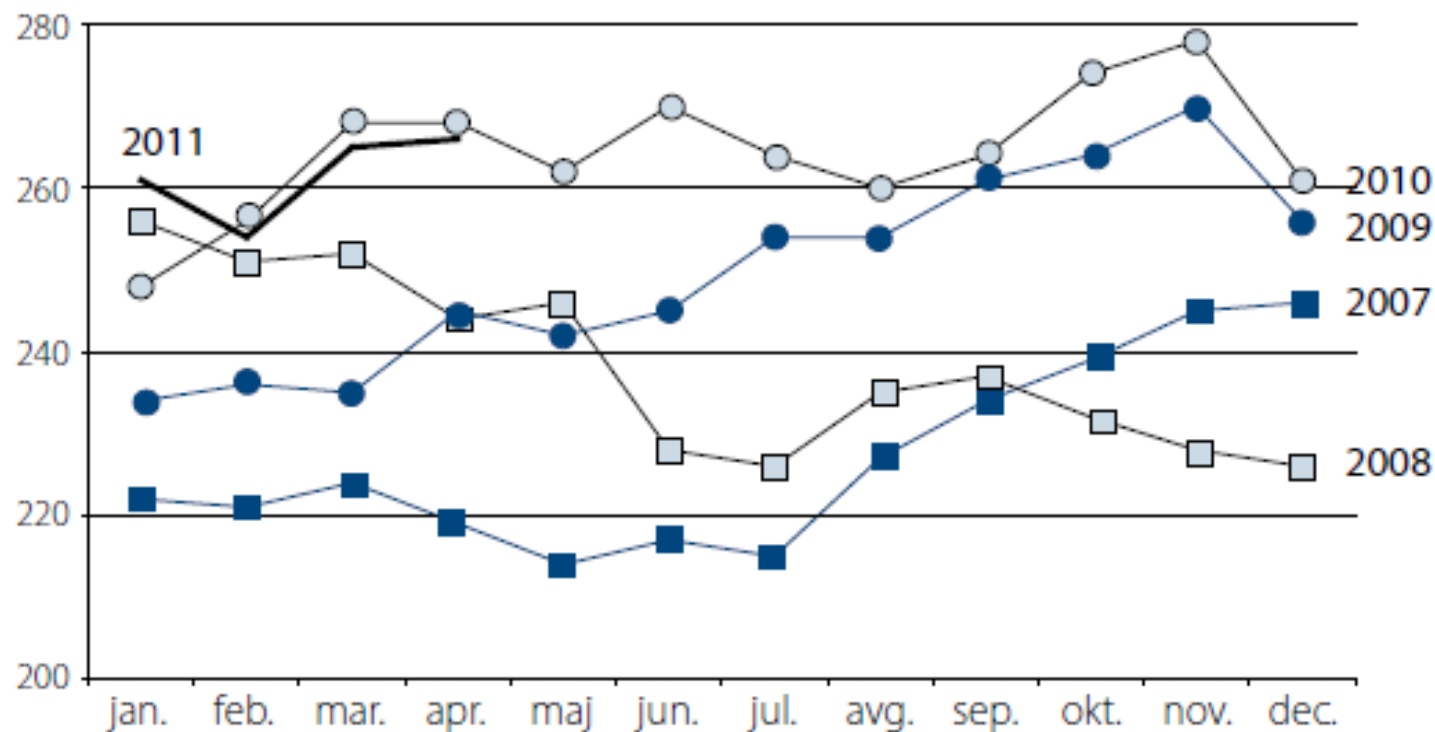
Slika 5. Gibanje števila vseh dolgotrajnih staležnikov po mesecih 2007–2011.

Vir: Podatki ZZS.

Slika 6. Število dolgotrajnih staležnikov nad 1 letom v letih 2007–2011.

Vir: Podatki ZZZS.

Slika 7: Število dolgotrajnih staležnikov nad 3 leta v letih 2007–2011.

Vir: Podatki ZZSZS.

- **IMENOVANI ZDRAVNIK**

- Osebni zdravnik mora upravičence do nadomestila plače po prenehanju delovnega razmerja (zavarovalna podlaga 012000) takoj napotiti k imenovanemu zdravniku.
- Za odločanje o začasni zadržanosti od dela je pristojen imenovani zdravnik območne enote Zavoda, v kateri ima sedež osebni zdravnik, ki je pristojen za izdajo POTRDILA.

Imenovani zdravniki

Imenovani zdravniki	Celje	Koper	Kranj	Krško	Ljubljana
1. a) število vseh izdanih odločb in sklepov imenovanih zdravnikov	33.166	22.618	18.546	10.098	86.179
b) Število izdanih odločb in sklepov na imenovanega zdravnika	10.205	18.169	6.417	14.426	11.583
2. a) Število izdanih odločb o BS	27.815	18.647	14.726	8.198	71.369
b) % izdanih odločb o BS	83,9%	82,1%	79,1%	81,2%	82,8%
c) število odločb o BS, izdanih po obravnavi v prisotnosti	1.100	83	401	1.451	115
d) % odločb o BS, izdanih po obravnavi v prisotnosti	4,0%	0,4%	2,7%	17,1%	0,2%
3. a) število izdanih odločb o ZZ	4.089	2.841	3.138	1.073	10.897
b) % izdanih odločb o ZZ	12,3%	12,6%	16,9%	10,6%	12,6%
c) število odobrenih predlogov za ZZ	2.596	2.123	2.248	749	7.137
d) % odobrenih predlogov ZZ glede na število obravnavanih ZZ	63,5%	74,7%	71,6%	69,8%	65,5%

Imenovani zdravniki

Imenovani zdravniki		Maribor	Murska Sobota	Nova Gorica	Novo mesto	Ravne na Koroškem	SKUPAJ
1	a) število vseh izdanih odločb in sklepov imenovanih zdravnikov	49.663	20.287	10.531	19.322	30.967	301.380
	b) število izdanih odločb in sklepov na imenovanega zdravnika	8.676	21.979	5.114	11.105	11.956	10.552
2.	a) število izdanih odločb o BS	41.915	17.584	8.424	17.160	26.741	252.879
	b) % izdanih odločb o BS	84,4%	86,7%	80,0%	88,8%	86,4%	83,9%
	c) število odločb o BS, izdanih po obravnavi v prisotnosti	3.205	44	464	256	1.511	8.630
	d) % odločb o BS, izdanih po obravnavi v prisotnosti	7,6%	0,3%	5,5%	1,5%	5,7%	3,4%
3	a) število izdanih odločb o ZZ	6.189	2.012	1.619	1.741	3.188	36.812
	b) % izdanih odločb o ZZ	12,5%	10,1%	15,4%	9,0%	10,3%	12,2%
	c) število odobrenih predlogov za ZZ	4.394	1.616	1.164	975	2.157	25.159
	d) % odobrenih predlogov ZZ glede na število obravnavanih ZZ	71,0%	79,1%	71,5%	56,0%	67,7%	68,3%

Odločbe

- V letu 2017 ZZZS 350.000 odločb
- ZPIZ 45.000 izvedenskih mnenj
- Invalidsko upokojenih 79.000
- Največ ima
 - Težave z duševnim zdravjem
 - malignomi
- Velika večina tistih, ki so v bolniški več kot leto bodo pristali na SPIZ-u

- Po 3 mesecih le polovica na delo
- Po 1 letu skoraj nihče več
- Dolgotrajen stalež je značilen za SLO, ni aktivnosti za vrnitev na delo
- poEuropi delavcu omogočijo delo za 2-4 ure
- V Nemčiji so takoj ko zbolijo zavarovanci vključeni v rehabilitacijo

PROBLEMI OCENE DELAZMOŽNOSTI

Problemi ocene delazmožnosti

- Odnos zdravnik- bolnik
- Kombinacija staleža
- Ponavljajoči se krajši staleži do 30 dni
- Delo kliničnih specialistov
- Usposobljenost zdravnika

Je pogosto ena najbolj spornih točk v odnosu zdravnik- bolnik: nasprotujoč odnos med medicinsko stroko in bolnikovim subjektivnim doživljanjem, pričakovanji

Bolnik je pogosto v ekonomski in socialni stiski, vendar je uporaba njegove ocene, da se ne čuti sposobnega za delo, neustrezna. Lahko je le vodilo za začetek presoje o delanezmožnosti, ne pa tudi za končno odločitev, ki mora biti vedno samo strokovna.

- Osebni zdravnik ocenjuje-odobri začasno nezmožnost za delo **do 30 koledarskih dni.**

- Odobritev dela nezmožnosti je vezana na pravne in materialne posledice.

- Pri odobritvi dela nezmožnosti je osebni zdravnik postavljen praktično v vlogo izvedenca

- Taka menjava vlog je za osebnega zdravnika pogosto neprijetna, občasno tako težka, da je praktično nemogoča.

PONAVLJAJOČI SE KRAJŠI STALEŽI
DO 30 DNI

- Kadar OZ odobri veliko delazmožnosti za obdobja krajša od 30 dni
- se običajno DO pritoži pristojnemu IZ in zahteva presojo odobrenih BS
- V primeru da niti zapisi niti izvidi teh BS ne utemeljujejo
- je OZ tisti, od katerega DO lahko zahteva povrnitev stroškov.

DELO KLINIČNIH SPECIALISTOV

- Napotitev je zlasti pri dolgi delanezmožnosti pogosto potrebna
- Običajno je klinični status korekten, saj tega bolnik običajno ne razume.
 - Dobro pa razume priporočila za ravnanje kot so non potest, zdraviliško zdravljenje
- Priporočila so občasno pretirana
 - Probleme zaradi takih izvidov pa ima OZ.

KOMBINACIJA VEČ STALEŽOV

PRIMER IZ PRAKSE

- N.N. 32 let
- Izobrazba: srednja šola
- Delo: delavka
- Podjetje: v Ljubljani, zelo uspešno, dobro skrbi za varstvo delavcev
- N.N. Rdeča barva
- Prvi otrok: modra barva
- Drugi otrok: črna barva

BS	Diagnoza	Datum pregleda	Terapija
28.3. - 31.3.03	Viroza	27.3.03 Danes temp.38	nečitljiva
01.4 - 15.4.03	Tonsillopharingitis	09.4.03 13.IV. Ni kontrole	nečitljiva
16.4. -18.4.03	Viroza	09.4.03	nečitljiva
22.5. - 05.6.03	Skolioza	22.5.03 ortoped 16.4.- izvid	Naklofen

BS

Diagnoza

Datum

Terapija

06.60.- 13.6.03	ARI	24.6.03 nečitljivo	nečitljivo
16.6.03 - 20.6.03	St.febrilis	7.6.03 Status, anam., lab.	Lekadol, Naklofen
23.6.03 - 30.6.03		Ni zapisa	
01.7.03 - 14.7.03		nobenega zapisa o dani negi	
15.7.03 - 17.7.03		nobenega zapisa o dani negi	

BS

Diagnoza

Datum

Terapija

18.7.03 - 08.8.03	Bolečina v hrbtu	18.7. Predklon do srede goleni	Naklofen , vaje
		28.7.03 predklon do kolen	
		11.8. ŽE DELA	
11.8.03 - 29.8.03	H65	7.8.03	nečitljivo (izvida spec. ni)
01.9.03 - 19.9.03	Bolečina v hrbtu	1.9.03 Spet hujše bolečine	Dela v proizvodnji, stoje, delno sede

BS

Diagnoza

Datum

Terapija

22.9.03 - 30.9.03	St.febrilis	24.9.03 nečitljivo	nečitljivo
01.10.-10.10.03	N 39	6.10.03; 14 dni ima zv. temp.	-nečitljivo
13.10.-21.10.03	H65	13.10.03	ad ORL
22.10.-30.10.03	B349	27.10.03 nečitljivo	nečitljivo
3.11.-14.11.03	M549	3.11.03 Ne zdrži več-čaka na pisarniško delo	Naklofen, Tramal

BS

Diagnoza

Datum

Terapija

17.11.-28.11.03	Angina lac.	17.11.03 Vročina	Hiconcil
		25.11.03 kontrola	
1.12.03 - 9.12.03	ARI	01.12.03 Od včeraj 37,9	nečitljivo
10.12.-17.12.03		Ni izvida	
18.12.-19.12.03	M549	18.12.03 Spet jo boli	Naklofen, Trama l

BS

Diagnoza

Datum

Terapija

22.12.-31.12.03	ARI	23.12.03 Bolijo grlo, ušesa	nečitljivo